

Het Manniba Project

Leo Knoops en Wim Knoops

Het Mamba Project

Rotterdams kantoordrama

Leo Knoops en Wim Knoops

*“The tyrannous and bloody act is done;
The most arch deed of piteous massacre
That ever yet this land was guilty of.”*

W. Shakespeare, Richard III, act IV, scene III

Capelle a/d IJssel & Rotterdam, oktober-december 1999

Inhoud

Ter inleiding

- 1. Alarm!**
- 2. Oude bekenden**
- 3. Alle hens aan dek!**
- 4. Een dag uit het leven van...**
- 5. Millennium – en andere gruwelen**
- 6. Voedertijd**
- 7. Escalatie**
- 8. Ontknoping**

Copyright: Leo Knoops en Wim Knoops, 1999

Ter inleiding

De *mamba* is een geslacht van grote Afrikaanse gifslangen, onder te verdelen in enkele varianten.

De groene mamba kan tot 2,5 meter lang worden, en hoewel een beet van de groene mamba altijd gevaarlijk is, dient voor de zwarte mamba toch meer gewaarschuwd te worden, daar deze soort veel agressiever is en het gif sneller werkt.

Meest gevaarlijk is echter de grijze of grauwe mamba, die echter, merkwaardig genoeg, bij het grote publiek nauwelijks bekendheid geniet.

De grauwe mamba kan tot 4 meter lang worden en houdt zich bij voorkeur op in de toppen van hoge bomen, waar hij zich graag verbergt tussen het gebladerte en een afgezonderd bestaan leidt. De grauwe mamba beweegt snel en is altijd zeer alert. Een beet is zonder uitzondering dodelijk.

Zeer opmerkelijk is het vermogen van de grauwe mamba om zich zeer snel aan zijn omgeving aan te passen.

Bron:

Prof. Dr. B. Graftschedel, "*Gifslangen*", dissertatie Leiden 1963

“Want zie, Ik zend slangen, basilisken onder ulieden, tegen dewelke geene bezwering is; die zullen u bijten, spreekt de Heere.”

Jeremia, boek 8, vers 17

Hoofdstuk 1. Alarm!

Midden in het centrum van Rotterdam verheft zich een enorm kantoorgebouw, een reus onder de talrijke architectonische mastodonten die er in het laatste decennium zijn verrezen.

De kolos biedt huisvesting aan de werknemers van de grootste verzekeringsmaatschappij van de Benelux: “Rotterdam Metropool Verzekeringen”, en staat bekend als het Weena-Wonder. Zo’n 10.000 mensen betreden dagelijks het meer dan 200 meter hoge complex, soms blakend van werklust, soms met enige tegenzin, al doet de berichtgeving in het personeelsblad “Centrum” het voorkomen alsof het nooit anders is dan rozegeur en maneschijn.

Trouwens, de richtlijnen van de Raad van Bestuur, onder leiding van de voortvarende president-directeur drs. J.E. Fust, zijn strak en duidelijk:

“Alles gaat goed, wat er ook gebeurt.”

Er is geen ontkomen aan. Wie zich er niet met een blijde glimlach aan conformeert wacht degradatie, of deportatie naar de troosteloze vlaktes van Oost-Groningen.

* * *

Op een sombere herfstdag, niet lang geleden, stond accountmanager Joachim R. Ratelhorst ontredderd achter zijn bureau. Zweet parelde op zijn voorhoofd. Met trillende vingers maakte hij het bovenste knoopje van zijn overhemd los, en trok zijn Metropool-stropdas omlaag. Tegenover hem stond, met een grijs van leedvermaak, een klein mager mannetje van middelbare leeftijd met grijs, achterovergekamd haar en een montuurloos brilletje. Hij leek het prototype van een onopvallende kantoorclerk, maar het was niemand minder dan IJbrand Kluit, hoofd Systeembeheer van de afdeling Collectieve Pensioenregelingen.

“Welnu?” Kluit wierp een blik op het vele pagina’s tellende rapport dat Ratelhorst zojuist van zich af had geschoven.

“Slecht nieuws? Wat kan ik Van Dinskitsteren gaan melden? Zijn ze niet tevreden?”

“Die... die vervloekte yup!” Ratelhorst stotterde van woede. “Hij wil de directie adviseren mijn afdeling op te heffen en het personeel over te plaatsen naar Assen. Welke idioot heeft die troep gekken hier binnengehaald?”

Hij zwaaide met het rapport.

“Meneer Floris-Jan ter Decksel van Adviesbureau Baltimore Fried Air Consultancy zal het wel even komen vertellen! Ik zit hier al meer dan twintig jaar, en de eerste de beste snotneus die hier recht uit Nijenrode komt binnenstappen ziet onmiddellijk dat ik het helemaal fout doe. En je hoeft niet te lachen! Straks ben jij zelf aan de beurt met je automatisering!”

“Misschien,” zei Kluit onverschillig. “Voorlopig maak ik me geen zorgen. Er is nog nooit iemand in staat geweest om ons CoVer-systeem afdoende aan te passen aan de eisen des tijds. Het blijft altijd lapwerk. Dit ook.”

Hij haalde een fraai gekleurd foldertje uit zijn binnenzak.

“Wie dit toch verzonnen heeft...” Hij citeerde:

“Metropool Verzekeringen introduceert: MAMBA, Met Aftandse Middelen toch een Behoorlijke Administratie... Dit in het kader van het nieuwe ondernemende en innovatieve denken.”

Hij stak de folder weer in zijn zak. “Ik moet er nu over gaan praten met de directie. Het hoofd van die Baltimore-lui zit er ook bij. Ik zou zeggen: maak je voorlopig niet al te druk. Doe Floris-Jan de groeten.”

Met de handen in de zakken slenterde Kluft de kamer van Ratelhorst uit, weinig vermoedend dat hij hem nooit meer zou zien, en begaf zich naar de iets verderop gelegen vergaderruimte, waar reeds zes topfunctionarissen van Metropool Leven onder voorzitterschap van drs. Claudius van Dinskitsteren, een zwaarlijvige, geheel kale verzekeringstiran, op hem wachtten. Het is de moeite waard om de vijf andere leden van het management hier ook even te introduceren.

Vooreerst dient genoemd te worden Gerard van Sneek, juist teruggekeerd van een langdurige uitzendperiode in de Verenigde Staten, waar hij zich Van Snake had genoemd. Een magere, taaie administrateur met verstand van zaken, wat ternauwernood gezegd kon worden van zijn buurman, Boudewijn de Graedt van Visch van de enorm uitgebreide afdeling “Advertising & Screening”, gespecialiseerd in het aan de man brengen van niet-bestaande producten, welke hij meestal ‘s morgens (in de file) bedacht en via zijn mobiele telefoon aan tussenpersonen opdrong, waarna andere afdelingen zich genoodzaakt zagen zijn herseneieren uit te broeden en om te toveren tot iets bruikbaar.

Zo’n practicus was François d’Aspremont, een kalme, aristocratische verschijning die de vervelende gewoonte had om onzinnige nieuwigheden dusdanig van sarcastisch commentaar te voorzien, dat zijn kansen op een directeursfunctie tot nagenoeg nul waren gedaald.

Enigszins zijn tegenpool was Fokkelien Dorpsma, belast met het analyseren van de bedrijfscultuur van Metropool Verzekeringen. Het commentaar, dat d’Aspremont gewoonlijk op haar rapporten leverde had haar oud gemaakt voor haar tijd, terwijl ze het toch allemaal goed bedoelde.

Tenslotte was er John T. van der Kuylen van Bureau Van der Kuylen & Van Putten, dat thans deel uitmaakte van de Fried Air Group uit Baltimore, een internationaal opererende externe bedrijfsadviesorganisatie.

Het was dit bureau dat met name verantwoordelijk was voor het nieuwe project dat bedoeld was alle Metropool-medewerkers duidelijk te maken dat een goed automatiseringssysteem er ook in het nieuwe millennium voorlopig niet in zat. In plaats daarvan werden de bestaande systemen (dat waren er vele) opgelapt en gerenoveerd (“innovatief denken”), een manoeuvre die in de publiciteit werd gebracht onder de wervende naam “Het MAMBA-project”: “Met Aftandse Middelen toch een Behoorlijke Administratie”, en ondersteund door een stroom van circulaire, memo’s en folders.

Op de derde verdieping, in de enorme hal, hingen wervende posters, geïllustreerd met afbeeldingen van de Afrikaanse mamba, een der giftigste slangen ter wereld, en zelfs stond er een groot terrarium, waarin zich een echte, levende mamba bevond. Dagelijks dromden er vele medewerkers omheen om het sinistere reptiel gade te slaan. De aanblik had iets huiveringwekkends, ondanks de tekst van de boven het terrarium aangebrachte toelichting dat het dier van zijn giftanden was ontdaan. De slang was eigendom van de bekende Crooswijkse zoöloog prof. Balthasar Graftschedel, verbonden aan de Universiteit van Mombassa (Kenia). De tekst vermeldde verder dat het hier een zeldzame variant van de beruchte slangenfamilie betrof: het was nòch een groene mamba, nòch een zwarte, maar een der sporadisch voorkomende grijze of grauwe mamba’s. Volgens IJsbrand Kluft dus een typisch kantoordier.

Drs. C.P. van Dinskitsteren (directeur) haalde een prop papier uit de zak van zijn colbert, streek het glad, en gaf er een klap op.

“Agenda van vergadering 62!” dreunde zijn zware stem. “De notulen van de vorige vergadering heb ik nog steeds niet gezien, maar ze zijn goedgekeurd! Er staat toch nooit iets bijzonders in. Volgende punt, te weten: betalen in het Bedrijfsrestaurant voortaan met roulette-fiches, wordt verschoven naar volgende maand. Dan nu: Voortgang van het MAMBA-project!”

Hij richtte zich tot Fokkelien Dorpsma. “Je rapportage voor die Fried Air lui, Dorpsma? Klaar?”

Fokkelien sloeg een loodzware ordner open en begon daar, onder Van Dinskitsterens borende blikken, nerveus in te bladeren.

“Ik wil eerst in het algemeen iets vertellen over de aanpak,” begon ze. “Alvorens van start te gaan zijn alle medewerkers van de betrokken afdelingen uitgenodigd een presentatie bij te wonen over het komende cultuurveranderingstraject, zodat men precies wist waar men aan toe was. De eerste stap was het invullen van enige vragenlijsten. Naast de Cultuurmonitor, die door heel Metropool Verzekeringen is ingevuld, is er nog een aanvullende lijst ingevuld van nog eens 30 pagina’s, om een beter beeld te krijgen van de huidige situatie op de afdeling. De resultaten van deze vragenlijsten zijn gepresenteerd op de Koersbepaling Verdiepingsdag. Deze stond in het teken van de gewenste Metropool-cultuur, zoals die top-down zal worden geïmplementeerd. Ieder lid van onze Task-Force werd dan ook geacht hierbij aanwezig te zijn, waardoor we met bijna 700 man waren. Er is door iedereen enorm actief gebrainstormd, gediscussieerd en gepresenteerd over cultuur. Het unieke van deze eerste sessie was dat we tevoren met geen mogelijkheid konden zeggen wat er aan het einde...”

Ze stopte even en keek schuw om zich heen naar Van Dinskitsteren, die gaapte als een nijlpaard, en d’Aspremont die zijn bril had afgezet en zich fanatiek de ogen uitwreef. Ook de anderen trachtten door uitvoerige rek- en strekoefeningen de moordende slaaplust te verdrijven.

Het was een ware opluchting toen er geklopt werd. Het hoofd van een jongeman met blond krulhaar, een bril met zeer dikke glazen en een opzichtige stropdas verscheen van achter de deur. Het was Floris-Jan ter Decksel van Adviesbureau Fried Air, een der bedenkers van het MAMBA-project.

“Meneer Van Dinskitsteren?” Zijn stem klonk zenuwachtig. “Sorry dat ik stoor, maar er is iets heel vervelends gebeurd.”

“O ja? Zijn we soms failliet?” vroeg Boudewijn de Graedt van Visch melig.

“Eh... nee,” zei Ter Decksel. “Het gaat om onze mamba... U weet wel, beneden op de derde verdieping in het terrarium...”

“Ja, nou? Wat is daarmee dan?” vroeg Van Dinskitsteren. “Heeft-ie kou gevat?”

“Nee, nee... Hij is weg! Hij is, eh... zozegd ontsnapt uit zijn terrarium,” stamelde Ter Decksel. “Iemand van de beveiliging heeft het ontdekt... Een half uurtje geleden!”

Er viel een geladen stilte. Langzaam rees de enorme gestalte van Van Dinskitsteren omhoog van zijn zetel.

“ONTSNAPT!?!?” bulderde hij. “Een levensgevaarlijke gifslang is hier ONTSNAPT!?!? Laat het gebouw ontruimen! NU METEEN!!”

“Ontruimen??” Het was Van Sneek die sprak. “Maar directeur! Is dat nodig? Dat dier heeft toch geen giftanden meer? Kunnen we er niet beter onopvallend naar gaan zoeken?”

“Dat zal niet meevallen,” zei d’Aspremont. “Het is een grauwe mamba, die kan zich, qua kleur, enorm goed aan zijn omgeving aanpassen. En is er een grauwere omgeving denkbaar dan een verzekeringskantoor?”

“Juist! En bovendien: is dat 100% zeker, dat die giftanden eruit zijn? Straks blijkt dat-ie ze per ongeluk toch nog heeft,” zei Van Dinskitsteren. Eén beet, en je bent er binnen 15

seconden geweest. Nee, geen risico. Iedereen naar buiten, en probeer de eigenaar van dat vervloekte reptiel te bellen. Wie was dat ook alweer? O ja, die professor Graftschedel.” Enkele minuten later weerklonk over alle afdelingen van Metropool Verzekeringen een metalen stem uit de intercom: “Attentie! Attentie! Op last van het hoofd Beveiliging dient iedereen zijn computer uit te zetten, en zich op ordelijke wijze via de trappenhuizen naar buiten te begeven. Ik herhaal...”

Doordringend klonk, onophoudelijk, het “slow-whoop” signaal.

* * *

Tien minuten later liepen de heren Van Dinskitsteren en B. de Graedt van Visch over de thans volkomen verlaten afdeling Collectieve Pensioenregelingen.

“Ziezo,” zei de Metropool-dictator. “Misschien was het niet nodig, maar als verzekeraar loop ik liever geen enkel risico. En nu dat beest vinden! Zal ik de politie bellen? Of Diergaarde Blijdorp?” Hij bleef staan.

“Dit is de kamer van Ratelhorst, nietwaar? Heeft die het ontruimingssignaal niet gehoord?”

Hij wees op het ruitje naast de deur. “Hij zit nog achter zijn bureau. Waarschuw ‘m even!”

De Graedt van Visch tikte op de deur van de kamer van Ratelhorst en stapte toen naar binnen.

“Joachim, jongen, je moet naar beneden!” riep hij. “Signaal niet gehoord?”

Ratelhorst antwoordde niet. Hij zat volkomen bewegingloos achter zijn bureau. Zijn gezicht was blauw opgezet en verwrongen in een starre grijns.

De Graedt van Visch slikte. Het zweet brak hem uit. Voorzichtig kwam hij dichterbij, en ontdekte een kleine dubbele wond in de nek van de ongelukkige. Geschokt wendde hij zich om naar Van Dinskitsteren, die achter hem was binnengekomen.

“Hij is, eh...” hakkelde hij.

“Ja, hij is dood,” snauwde Van Dinskitsteren. “Dat lijkt me wel duidelijk. Maar hoe...”

Hij keek nauwkeurig naar de kleine wondjes. Zijn adem stakte.

“Dat zal toch niet waar zijn? Volgens mij is het een slangenbeet!? Kijk zelf maar!”

“Een slang... maar... uh... wat... hoe...” blubberde De Graedt.

“Ja, onze mamba! Die z’n giftanden kwijt was,” riep Van Dinskitsteren bitter. “Bel de politie, De Graedt! Meteen! En dan maken dat we hier wegkomen, voor we zelf ook in onze kont gebeten worden. Schiet op!”

Hoofdstuk 2. Oude bekenden

Senior consultant Erich von Knapmann, van het gerenommeerde Nederlands-Engelse externe adviesbureau “Bedrijfstrainingen, Advies, Kennismanagement, Educatie en Demonstratie” – “Assesment, Information and Resources” (Baked Air) trad voor de groep en nam op energieke wijze het woord.

“Hartelijk welkom bij de “kick-off” van de workshop “Omgaan met Jeugdcriminaliteit”. Er is geen programma, want het is ùw training, ùw dag en ùw onderwerp. Vanmiddag, aan het einde van de training, krijgt u van mij een “hand out” uitgereikt. Heeft iemand tot zover iets op te merken?”

Hij trok een flip-over standaard naar zich toe en ontdekte geroutineerd enige gekleurde viltstiften.

“Goed zo, niet lullen maar poetsen,” merkte brigadier Lucas van Dam (regio Centrum, afdeling Moordzaken) met krachtige stem op. Hij liet zijn vlakke hand met een enorme klap op tafel neerkomen. “Een end hout, dat roep ik nou al jaren! Dan luisteren ze wel, die kleine etters! Wat wordt het: grenen of eiken?”

Von Knapmann deed of hij niets had gehoord. Met enige snelle bewegingen tekende hij een onwaarschijnlijk ingewikkeld pijlschema op een vel papier en verduidelijkte: “Dit is de beginsituatie, dit het migratiepad, en waar we aan het einde van de dag zullen uitkomen...” Hij keek de kring rond.

Twaalf Rotterdamse politiefunctionarissen zagen hem in het gelaat. Inspecteur D.J. Bruins (eveneens van de regio Centrum, afdeling Moordzaken) wilde iets zeggen, maar de senior consultant was hem voor.

“Ik deel zes opdrachten uit,” zei hij, in hoog tempo enige vellen papier ronddelend, “waarna we in sub-groepen uiteen gaan. Voor de indeling raadpleegt u de deelnemerslijst. Over exact een uur verwacht ik dan een plenaire rapportage. Vergeet niet uw verslag op een flip-over vel te zetten. Veel succes!”

Van Dam stond op en vroeg aan Bruins: “Wat is dat nou eigenlijk, een wurg-sjop? Ik ken wel wurg-sex! Weet u nog, die zaak van vorig jaar in Schiebroek? Dat was pas smerig. Gewoon ongelofelijk!”

“Ja, ja, weet ik nog, brigadier. Het is trouwens niet wurg-sjop, maar workshop, werkwinkel, een soort werkbijeenkomst, zeg maar.”

“Oh... maar we komen hier toch iedere dag al bij elkaar om te werken?”

“Schie nou maar op en neem die viltstiften mee, dan kunnen we hier weg.”

“OK, boss.”

* * *

“Een end hout, prima zaak toch, inspecteur?” Van Dam keek zijn meerdere hoopvol aan.

Bruins keek mistroostig naar de regen die tegen het raam van de sub-ruimte striemde.

“Ik moet je teleurstellen Luuc. Een “hand out” is een soort schriftelijk verslag, waarin al min of meer vastligt wat wij vandaag spontaan gaan verzinnen onder leiding van die Erich von Knapmann.”

Van Dam moest hierover even nadenken, een activiteit die hij in de regel liever aan zijn meerdere overliet.

“Oh, maar dan kan die piechem dat toch beter gelijk uitdelen? Dan lezen we dat even door, en dan...” – hij wierp een blik op zijn horloge – “... en dan kunnen we nog voor tien uur weer achter de boeven aan; we hebben geloof ik nog minstens tien openstaande gevalletjes!”

“Hm, klinkt logisch brigadier, maar zo schijnt het om de een of andere reden toch niet te werken. En dan: je weet dat hoofdcommissaris Berestein veel verwacht van dit soort bijeenkomsten. Die Von Knapmann is nogal dik met de baas, en is aangewezen om de reorganisatie bij de politie te begeleiden. De rest kun je verder zelf wel verzinnen.”

“Oh.” Van Dam ging teleurgesteld zitten en viste een fors pakket boterhammen uit zijn zak. “Wat nu?” vroeg hij kauwend.

De beroemde Rotterdamse speurder – onze trouwe lezers zullen onderhand de kennismaking al hebben hernieuwd – had te doen met zijn brigadier. Weliswaar was het denkwerk niet geheel aan Van Dam besteed, maar als het op actie aankwam had de inspecteur niemand liever dan de massieve gestalte van brigadier L. van Dam naast zich. Daarnaast reed de brigadier als de duivel, kon hij toveren met computers, en kende hij de hele Rotterdamse onderwereld als z’n broekzak.

Bruins zei: “Laat dat vel papier maar aan mij over. Ik weet wel zo’n beetje wat daarop moet komen, want ik heb al meer van dit soort trainingen bijgewoond. Ken je er een, dan ken je ze allemaal. Ik kalk het straks wel even vol.” Hij schikte de viltstiften naar kleur op een hoek van de tafel.

“Zo, dat is dat. Nou, wat zullen we doen: toepen we om dubbeltjes of om kwartjes?”

Van Dam grijnsde. “Ik heb vijf kinderen, en ik werk bij de politie, inspecteur.”

Bruins knikte en wierp zijn brigadier een spel kaarten toe. “OK. Dubbeltjes. Jij deelt.”

* * *

“Wel, brigadier?” vroeg Von Knapmann aan Van Dam. “U heeft de case grondig onder handen genomen, mag ik aannemen. Wat is het resultaat?”

De brigadier aarzelde. “Eh... Kees? U bedoelt... hoe weet u dat ik... eh, ja, inderdaad... ik, eh... twee weken geleden heb ik Kees de Kinderlokker te grazen genomen. ‘t Heeft me drie maanden speurwerk gekost om die smeerlap te pakken te krijgen! Wil me die ellendeling zich tegen z’n arrestatie – in naam der wet – verzetten. Zie je het voor je! Ik geloof dat-ie morgen uit het gips mag, en dan nog zo’n drie maanden revalidatie op de Veluwe, voordat-ie naar de Noordsingel gaat!”

Van Dam keek twijfelend naar Von Knapmann, die hem met als orgelknoppen uitpuilende ogen aanstaarde, en vroeg: “Klopt er iets niet? Het was een wettige arrestatie; die viezerik wilde...”

Hij frommelde aan de pagina’s van de vuistdikke “hand out” die voor hem lag.

Bruins wilde zijn brigadier te hulp komen, maar op dat moment werd tot zijn onmetelijke opluchting de deur van de zaal geopend. Een bode verscheen.

“Telefoon voor inspecteur Bruins. Problemen, aan het Weena. Dat is het centrum, uw regio dus, inspecteur. Het schijnt te gaan om...”

Bruins luisterde niet verder, veerde overeind en wierp zich in zijn regenjas. “Fijn! Kom mee, Van Dam. Actie!”

De beide befaamde Rotterdamse politiefunctionarissen snelden de zaal uit, en wel zo vlug dat de aan de wanden vastgeplakte flip-over vellen er van ritselden. De opmerkingen van Von Knapmann over de hei-terugkomdag te Zwinderen (Dr.) hoorden ze al niet meer.

“Ik rijd alvast de wagen voor,” riep Van Dam. En weg was hij.

* * *

Bruins greep de naast het toestel liggende telefoonhoorn. “Met Bruins. Met wie spreek ik?” Een stem kraakte aan de andere kant van de lijn. “Ja, hallo zeg, met Boudewijn De Graedt van Visch, concern trainee, junior accountmanager Advertising & Screening, Corporate Banking

& Consultancy, afdeling Accountancy, Treasury & Employee Benefits, aandachtsgebied Pensioenen. Met de politie?"

Bruins, die zich alleen bij het laatste woord "Pensioenen" iets voor kon stellen, begreep dat hij niet achter kon blijven, en riep zo luid mogelijk: "Yeah kaerel. Correct! Chief Super Inspector Bruins hier, Precinct Downtown, Number One, department The Hague Ferry, Special Death Squad! Zeg het maar!"

"Oh, perfect, Chief Super Inspector! Ja, we hebben hier een probleempje, vrees ik. Aan het Weena."

Bruins dacht even na. Hoe zou een "junior accountmanager" eruit zien? Gekleed in driedelig krijtstreep-grijs en een korte broek met kniekousen?

"Hoezo, probleempje? Wil een polishouder de premie niet betalen?"

"Nou nee, inspecteur. Ik bedoel... de zaak zit zo: er is hier iemand op naargeestige wijze om het leven gekomen, zeg!"

"Ah juist! En hoe naargeestig precies, als ik vragen mag?"

"Eh... gebeten door een gifslang. Wacht, ik leg het u even uit: we hebben hier in onze grote hal op de derde etage voor de aardigheid een terrarium staan, waar een grote grauwe mamba in zat. Nu, het dier bleek vanochtend plotseling verdwenen, zeg! En zojuist vonden we een van onze collegae met een slangenbeet in zijn nek. Er baatte geen hulp meer."

"Dat is niet zo mooi..." Bruins dacht even na. "En waar werd het stoffelijk overschot ontdekt? Naast het terrarium soms?"

"Nee... de heer Ratelhorst zat achter zijn bureau, op zijn kamer. Op de 42e verdieping."

Bruins fronste de wenkbrauwen.

"Hoe kwam die slang van u daar dan zo snel? Heeft-ie de lift genomen? Of is hij zo'n stuk of veertig trappen naar boven gekronkeld? Is dat niet een beetje zonderling?"

"Tja, nu u het zegt, Chief Super Inspector. Eerlijk gezegd hebben we daar nog niet zo bij stil gestaan... Maar één ding is zeker: meneer Ratelhorst is dood. Hij is niet meer. Zijn ziel is terug naar zijn Schepper. Hij is overleden."

"Goed! Luister aandachtig! Kom voor de zekerheid nergens aan, en laat niemand toe tot de plaats des onheils. En, eh... hoeveel mensen zitten er in dat pand van jullie?"

"Bijna 10.000, Chief Super Inspector."

"Hm... OK! Niemand, ik herhaal: werkelijk NIEMAND mag het pand verlaten voor ik daar toestemming voor geef. Is dat gesnapt? U bent verantwoordelijk. Tot zo!"

"Maar inspecteur, dat is, vrees ik... onze directeur heeft zojuist..."

"Ik zei: NIEMAND! Duidelijk!?"

Bruins pletterde de hoorn op de haak en snelde door de gangen van het Haagse Veer naar de uitgang. Vanuit zijn ooghoeken zag hij nog juist de geslonken groep cursisten voor de tweede keer in sub-groepen uiteen gaan.

* * *

Buiten gekomen drukte Bruins zich de hoed op de schedel en wierp zich in de gereedstaande auto; het koetswerk van de bejaarde Kever (bouwjaar 1963) kraakte onder het gewicht.

"Vooruit Luuc, naar Metropool Verzekeringen!" brulde Bruins boven het astmatische geronk van de motor uit.

Zijn brigadier had geen aanmoediging nodig. Eindelijk weer eens ouderwetse actie! Hij trapte het gaspedaal tot de bodem in, terwijl hij, zonder ook maar even vaart te minderen, door het geopende portierraam een sirene met zwaailicht op het dak van de auto vastdrukte. Via het Haagse Veer, de Meent en de Coolsingel scheurden ze het Hofplein op.

Bruins viste een sigaar uit de zak van zijn regenjas en legde in korte bewoordingen de situatie uit zoals hij die van De Graedt van Visch had vernomen, terwijl de brigadier het voertuig met gillende banden de Hofplein-fontein liet rondrennen, en vervolgens het Weena opstuurde.

Het was opgehouden met regenen, en een paar aarzelende zonnestralen deden de imposante hoogbouw aan beide zijden van de weg glinsteren.

Bruins stak de brand in zijn sigaar en besloot: “Alles bij elkaar een buitengewoon verdacht verhaal van die snuiter. Natuurlijk kan die meneer Ratelhorst door een slang gebeten zijn, maar wie weet heeft iemand die slang een handje geholpen. We zullen het zo zien. En uiteraard heb ik nog benadrukt dat niemand het pand mag verlaten, Luuc. Je weet zelf net zo goed als ik wat een ellende het geeft als er ook maar één of twee zich niet houden aan een dergelijke...”

Maar verder kwam hij niet. Van Dam vloekte en ging bovenop de rem staan. Slippend kwam de Volkswagen ter hoogte van het hoofdkantoor van de N.V. Vereenigde Zeepziederijen (niet toevallig was dit gebouw in het groen uitgevoerd) tot stilstand.

“Krijg de Kralingse Krampen!” hijgde hij. “Alles OK, boss!?”

Bruins hapte naar adem, want de veiligheidsgordel had hem de lucht uit de longen gedreven. Voor hun ogen ontrolde zich een opmerkelijk tafereel. Een immense mensenmassa bevolkte niet alleen de stoep, maar ook een groot gedeelte van de rijbanen van het Weena. Voor zover viel waar te nemen strekte de menigte zich uit tot om de hoek, richting Centraal Station. Er was geen doorkomen aan.

“Wat gaan we nou krijgen!? Is er vandaag soms een voetbalwedstrijd in de Kuip, brigadier?”

Van Dam schakelde de sirene uit, stuurde het voertuig achteruit en zwenkte in één beweging een parkeerkolom in.

“Niet dat ik weet, boss. En een demonstratie is het ook niet, zo te zien. Er is geen spandoek te bekennen.” Hij schakelde de autotelefoon in en greep de hoorn.

“Centrale? Luuc van Dam hier. Ben jij dat, Marloes? Goed. Zeg, ik sta hier met Bruins op het Weena. Weet jij iets van een demonstratie?”

De brigadier luisterde. “Hm, ik weet genoeg. Bedankt, Marloes.” Hij verbrak de verbinding. “Niks van bekend, inspecteur. Morgenmiddag is er een protestbijeenkomst op de Coolsingel, om drie uur, gericht tegen het bewind van tiran Erdal II, dictator van San Christobal. Maar over het Weena is niets bekend. Zal ik nog even vragen of...”

“Hm. Wacht maar even, Luuc.” Bruins stapte uit en bekeek de menigte wat beter. Het gros van de aanwezigen ging niet gekleed als hooligans of maatschappij-kritische demonstranten, klaar om de strijd aan te binden tegen welk sociaal onrecht dan ook.

Integendeel zelfs. Stemmige driedelige costuums en donkerblauwe mantelpakjes voerden de boventoon. Beschaafd publiek dus zo te zien.

Een vreselijk vermoeden bekwam Bruins. Gevolgd door Van Dam liep hij in de richting van Metropool Verzekeringen en klampte de eerste de beste persoon aan, een onbestemd figuur in een grijs pak.

Bruins toonde zijn legitimatie. “Politie! Kunt u mij zeggen wat hier aan de hand is?”

“Jazeker, meneer de agent. Ontruiming!” Het grijze pak wees achter zich, naar de kolossale hoogbouw van de verzekeringsgigant. “Ik neem aan dat het een brandoefening is; we kregen een kwartiertje geleden via de Intercom de oproep het pand op ordelijke wijze te verlaten.

Volgens mij is er niets aan de hand. Ik zie anders geen rook...”

Het grijze pak keek zorgelijk. “Wel erg vervelend, zo’n oefening. Ik zat net in een complexe PEMBA-berekening voor MAMBA, want directeur T. Japetus van Rijwielfabriek Saturnus wil vandaag nog de cijfers hebben, voor hij met de vakbonden...”

“Dank u,” onderbrak Bruins de querulant. “We zullen zelf wel even nader poolshoogte gaan nemen.” Hij gaf Van Dam een teken de weg voor hem vrij te maken, wat deze met grote voortvarendheid deed. De blauw-grijze zee van kantoorklerken spleet voor hen open, en niet

veel later betraden de beide beroemde Rotterdamse speurders als moderne varianten van Mozes en Aäron de ontvangsthal van Rotterdam Metropool Verzekeringen.

Een gigantische ruimte, bekleed met marmer en andere peperdure steensoorten, strekte zich voor hen uit. Alles aan de hal was groot. Aan de bedoeling van de architectuur kon niet worden getwijfeld; degelijkheid en zekerheid hadden de opdrachtgevers voor ogen gestaan, en de bouwer had het ze met gulle hand gegeven.

Bruins liep naar de balie en stelde zich voor.

“Kunt u de heer Boudewijn de Graedt van Visch direct hier naar toe laten komen? Met spoed graag,” besloot hij.

De portier pleegde een telefoontje, en na enig wachten kwam een eenzame figuur gehaast de roltrap afsnellen, en niet veel later kon Bruins de junior accountmanager de hand schudden.

Hij wees naar buiten, naar de gigantische mensenmassa. “U heeft daar, mag ik hopen, een uitstekende verklaring voor, meneer De Graedt van Visch?”

“Ah, dat... ja, sorry Chief Super Inspector, dat we ons niet aan uw richtlijn hebben gehouden, maar de directie had inmiddels al besloten...”

“Richtlijn, zegt u? Het was een directe politie-order in een zwaar geval van dood onder gewelddadige omstandigheden!” In gedachten liet Bruins het taalgebruik van Erich von Knapmann aan zijn geestesoog voorbijtrekken, op zoek naar enig vocabulaire op de juiste golfte. “U bent nu duidelijk probleemeigenaar.”

Dit sloeg aan.

“Ik begrijp de situatie. Fijn dat u zo snel kon komen, en u ook, eh... meneer...”

“Van Dam. Brigadier Van Dam. Blijven we hier tot vanavond staan, of hoe zit dat?”

“Nee, nee, zeker niet. Maar u moet begrijpen dat ontruiming van het pand in onze ogen echt noodzakelijk was. Komt u maar mee naar de kamer van directeur Van Dinskitsteren. Daar zit ook professor B. Graftschedel reeds op ons te wachten. Zij zullen u nadere toelichting verschaffen.”

Bruins knikte. Samen met Van Dam volgde hij De Graedt van Visch in de ingewanden van het verzekeringscomplex.

* * *

Dr. J.M. Serpentinus, toxicoloog van het Dijkzigt Ziekenhuis, schudde ongelovig het hoofd. Hij had zojuist de dodelijke wond van de ongelukkige Joachim R. Ratelhorst onderzocht en staarde nu inspecteur Bruins verbijsterd aan.

“Verbazingwekkend, inspecteur. Het lijkt inderdaad erg veel op een slangenbeet. Maar volgens mijn eerste indruk moet de patiënt vrijwel onmiddellijk zijn overleden. Dat duidt op een enorme hoeveelheid gif... Bijna niet te geloven dat dat van één enkele slang afkomstig is.” Hij trok zijn gummishandschoenen uit.

“We laten nu het stoffelijk overschot naar het ziekenhuis overbrengen voor nader onderzoek. Als ik meer informatie heb stuur ik u wel een fax.”

“In orde,” zei Bruins. “Ik geloof dat de fotografen en de experts voor vingerafdrukken en zo inmiddels klaar zijn, dus u kunt uw gang gaan.”

In het kort schetste Bruins aan de heren Van Dinskitsteren en De Graedt van Visch, die hem buiten het sterfvertrek opwachtten, zijn eerste bevindingen.

“Veel kan ik u momenteel nog niet melden,” zo besloot hij. “Gaat u er maar van uit, dat ik u vanmiddag, om een uur of vijf, wat meer kan vertellen. Intussen wil ik wat informatie over de overledene: wie was hij, wat deed hij, enzovoort. En ik zou graag even een kamer toegewezen krijgen waar ik niet kan worden gestoord.”

“Dat wordt meteen geregeld, inspecteur,” zei Van Dinskitsteren. “Mijn collega Dampieper is er momenteel niet, dus u kunt zijn kamer op de 45e etage gebruiken. Volgt u mij.” De inspecteur volgde de Metropool-satraap in de lift. Zijn gedachten waren nog bij de opmerkingen van dr. Serpentinus.

“Een gifslang hè?” mompelde hij bij zichzelf. “Ik geloof er geen moer van.”

Hoofdstuk 3. Alle hens aan dek!

In de geriefelijke directiekamer op de 45e verdieping, die door Bruins (“in naam der wet”) was ingericht als tijdelijke politiepost, had tegenover de befaamde speurder plaatsgenomen een klein, rimpelig mannetje met een grijs puntbaardje, gekleed in een vormeloos gekreukeld kostuum. Professor Balthasar Graftschedel was duidelijk iemand die weinig gaf om uiterlijk vertoon.

“Het is een schande, inspecteur!” kraakte zijn stem. “Men heeft mij verzekerd dat Menno - zo heet mijn mamba - hier met de grootste zorg omringd zou worden! En waar is hij nu? Ontsnapt? Onzin! Hij moet door een of andere onverlaat uit het terrarium zijn gehaald. Als hij nu buiten het gebouw is houdt hij het niet lang uit. En als hij binnen is zal hij duisternis en beschutting zoeken. U vindt hem nooit! En dat hij verantwoordelijk is voor de dood van die meneer Ratelhorst is je reinste kolder. Ten eerste is hij veel te schuw om iemand aan te vallen, en ten tweede waren zijn giftanden er uit. Tenminste, voor zover ik weet, wel!”

“Dat kan wel zijn,” zei Bruins, “maar ik wou toch wel dat hij zo gauw mogelijk werd gevonden. Er is, hoe dan ook, iemand overleden aan een slangenbeet, dus zo lang dat reptiel van u niet terecht is ga ik er van uit dat zijn giftanden toch beter werkten dan u dacht. Er zal een speciaal team gevormd worden om hem op te sporen. U zult daar als adviseur aan worden toegevoegd. Waarom heeft u trouwens...”

Hij keek verstoord naar het telefoontoestel dat was gaan rinkelen. Hij nam op en bromde zijn naam.

“Dag meneer Bruins! U spreekt met TelKwel,” klonk een montere damesstem. “We onderzoeken uw telefonische bereikbaarheid. Bedankt voor de medewerking!”

Een klik, en de verbinding was verbroken. Bruins staarde in opperste verbazing naar de hoorn, en legde langzaam neer.

“Wat is dát in ‘s hemelsnaam voor flauwekul?” Hij dacht even na, en sloeg een intern nummer aan.

“Meneer d’Aspremont? Met Bruins, van de politie.”

“Ah! Goedemorgen, ook gij, inspecteur!” zei François d’Aspremont, hoewel het al ver in de middag was. “Wat kan ik voor u betekenen?”

“Zegt de naam, eh... TelKwel u iets?” vroeg Bruins.

“O, maar natuurlijk! Dat zijn buitengemeen hinderlijke lieden, die de hele dag door iedereen naar willekeur opbellen. Bent u ook al gebeld?”

“Inderdaad,” zei Bruins. “Bedankt voor de informatie. Ik zal even bezien of er wat aan te doen valt. Tot ziens, meneer d’Aspremont!”

Hij verbrak de verbinding en wendde zich weer tot prof. Graftschedel.

“Goed. We doen wat we kunnen, professor. Als u nou zelf óók even uw gedachten erover wilt laten gaan hoe we het snelst die mamba kunnen vinden zou dat wellicht ook kunnen schelen. Hier is mijn telefoonnummer. Ik hoor graag spoedig van u.”

Nadat de bejaarde zoöloog was vertrokken bleef Bruins in diepe gedachten verzonken uit het raam staren, echter zonder oog te hebben voor het imponerende uitzicht, dat hem in staat stelde in de verte de contouren van Den Haag waar te nemen.

Waar was die vervloekte gifslang gebleven? In een gigantisch kantoorgebouw als dit zou het welhaast ondoenlijk zijn het ondier te vinden. Achter iedere kast, in iedere bureaula, ja in elke prullebak kon het zijn weggekropen. Onwillekeurig keek de speurder even in de prullebak die naast zijn eigen bureau stond. Maar het enige dat daarin bleek te liggen was het klokhuis van een appel.

Toen werd er op de deur getikt en brigadier Van Dam trad binnen.

“Ik kreeg net een telefoontje uit Dijkzigt, boss! Dat gif waardoor die Ratelhorst om zeep werd geholpen was voldoende om het complete personeel hier uit te roeien. Het kan volgens dokter Serpentinus nooit van één enkele slang afkomstig zijn geweest. Snapt u daar iets van?”

Bruins krabde zich peinzend de schedel.

“Het verbaast me niet helemaal, moet ik je zeggen. Hoe kan die Ratelhorst zijn gebeten zonder dat iemand iets verdachts heeft gezien? En dat op een afstand van 40 etages van dat terrarium? We moeten die rotslang natuurlijk vinden, maar ik begin onderhand te geloven dat er andere dingen hier aan de hand zijn.”

“Andere dingen?” herhaalde Van Dam verheugd. “Dus u bedoelt...”

“Inderdaad,” zei Bruins gedecideerd. “Ik bedoel: moord.”

* * *

Rond vijf uur die middag zaten in de grote vergaderzaal rond de conferentietafel geschaard de Rotterdamse speurder D.J. Bruins, de Metropooldirecteur C. van Dinskitsteren, J.T. van der Kuylen (Fried Air), B. de Graedt van Visch (al zijn titels herhalen zou teveel papier vergen), en IJsbrand Kluft (Automatisering).

Van Dinskitsteren had zijn bril afgezet en voor zich op tafel geworpen. Hij staaarde de inspecteur ontzet aan.

“Vermóórd? Joachim Ratelhorst? U schertst! Wie zou dat hebben moeten doen? En hoe? En vooral: waarom?”

“Om met dat laatste te beginnen,” zei Bruins. “Ik wil van u wat bijzonderheden weten, die misschien enig licht op de zaak kunnen werpen. Vooreerst: waren er mensen die een hekel aan de heer Ratelhorst hadden? Waren er spanningen?”

Allen schoten in de lach.

“Spanningen, inspecteur?” hikte IJsbrand Kluft. “Iedereen staat hier de hele dag door stijf van de stress. Onbekommerd je werk doen is er al zo’n vijftien jaar niet meer bij.”

Hij knikte in de richting van Van der Kuylen. “Sinds zij hier zijn hebben we ieder jaar een ingrijpende reorganisatie meegemaakt. Beseft u wat dat betekent? Steeds wordt iedereen van zijn plaats gehaald en ergens anders neergezet, waardoor de vlotte afwikkeling van het werk wordt gestagneerd. De voorraden zijn astronomisch opgelopen. En momenteel is men weer bezig met mensen over te plaatsen naar Den Helder. En van Den Helder weer naar hier. En zo gaat het maar door.”

“Zozo. En waar is dat dan goed voor?” vroeg Bruins nieuwsgierig.

Kluft haalde de schouders op. “Dat weet geen sterveling. Vraag maar aan hèm.” Hij gebaarde richting de Fried Air-vertegenwoordiger.

Deze keek ongemakkelijk voor zich uit.

“Hm. U moet dat projectmatig zien,” begon hij. “De snel veranderende maatschappij, waarin de rol van de overheid wordt teruggedrongen, biedt ons kansen en bedreigingen. Het gaat erom die in beeld te brengen, aan de hand van productontwikkeling en implementatie van strategische service-selling; vooral regionaal. Zijn eenmaal de nodige tools uitgezet en de analyses gescreend, dan is het zaak om voor de realisatie van een snellere time-to-market...”

“Ogenblikje!” De inspecteur keek naar de anderen. “Iemand die dit kan volgen?”

Hij liet een korte stilte vallen. Toen hernam hij:

“Ik krijg sterk de indruk, meneer Van der Kuylen, dat uw taalgebruik wat aan de duistere kant is. Het gebruik van wat simpeler Nederlands zou misschien ook ertoe kunnen bijdragen problemen wat te vereenvoudigen. De mensen hier bij Metropool lijken het al moeilijk genoeg te hebben zonder dat ze door bureaus als het uwe worden geteisterd. Hoe zou u het zèlf vinden als er steeds anderen zich met uw werkzaamheden bemoeien?”

Van der Kuylen brak in snikken uit. “Dat gebeurt ook! Inspecteur, wij van Fried Air Consultancy zijn óók gebonden. Al onze gangen worden nagegaan. Wij hebben een contract met een berucht Amerikaans supervisorsbureau dat al ons doen en laten controleert: de “Texas Trouble Shooters” uit Forth Worth! Als zij een negatief advies aan mijn directie in Baltimore uitbrengen is het met ons gedaan! Men verlangt rapporten! Resultaten! Ik kan toch moeilijk zeggen dat er niets hoeft te gebeuren, omdat alles goed loopt? Dat slikt geen mens!”

Bruins wendde zich tot Van Dinskitsteren. “Was u hiervan op de hoogte?”

“Nee,” zei de ander met een rood hoofd. “Iedereen heeft tegenwoordig een extern adviesbureau, en wij van Metropool wilden niet achterblijven. Maar, nou ja, om het u dan maar eerlijk te zeggen: van hun rapporten heb ik nog nooit een lettergreep begrepen. Ik denk trouwens niemand. Maar ja, er is ook niemand die daar openlijk voor uit durft te komen. En nu zitten we met dat MAMBA-project. Ratelhorst dreigde daar het slachtoffer van te worden. Hij moest naar Assen omdat daar het enige kantoor zit waar alles nog goed en vlot loopt. Hij moest daar de zaak gaan reorganiseren want een vlot lopende afdeling is de Raad van Bestuur een doorn in het oog. Laat dat maar aan Fried Air over.”

Er werd geklopt, en het hoofd van Fried Air-medewerker Floris-Jan ter Decksel verscheen om de hoek.

“Meneer van Dinskitsteren... Kunnen we “Einde Alarm” laten blazen?”

De mond van Van Dinskitsteren zakte open. “Wat bedoel je?”

“Nu,” zei Ter Decksel, “het personeel van Metropool staat al vanaf vanochtend tien uur buiten, en het is nu tegen half zes... Bovendien regent het. Mogen ze nu weer naar binnen?”

De directeur kuchte. “Ja, natuurlijk. Dan kunnen ze meteen beginnen met overwerk, want dat is nu wel nodig. Ik zal speciale toestemming verlenen om tot vannacht één uur door te gaan.”

“Buitengewoon edelmoedig,” mompelde Klufft.

Bruins keek rond. “Welnu heren, heeft iemand nog iets op te merken of mee te delen wat voor mijn onderzoek van belang zou kunnen zijn?”

“Ah... wel, misschien!” sprak De Graedt van Visch. “Weet u, Ratelhorst was pas geroyeerd als vakbondslid; wegens onenigheid. Hij kon zich niet met de doelstellingen van die bond verenigen. Misschien niet zo interessant, maar je weet nooit...”

“Welke bond was dat?” vroeg Bruins, een aantekening makend.

De LBB, de Landelijke Bond van Bruinwerkers,” zei De Graedt van Visch. “Bij ons in het bedrijf bijzonder invloedrijk. De meeste medewerkers die ook maar een enigszins belangrijke functie hebben zijn er lid van. Ratelhorst aanvankelijk ook. Tegenwoordig wordt, veel meer dan vroeger, algemeen ingezien dat er meerdere manieren zijn om de top in het bedrijfsleven te bereiken. Kennis is natuurlijk één manier, en anderen zoeken het in keihard werken. Maar bij je meerdere een goede beurt proberen te maken is in het verleden vaak onderschat. Op het juiste moment tegenover je baas een bewonderende opmerking maken weegt op tegen een jaar studie of honderd uur overwerk! Nu, daar was Ratelhorst het niet mee eens. Zelf ben ik al jaren bruinwerker. Nooit spijt van gehad.”

Van der Kuylen knikte instemmend. “Dat is ook mijn ervaring. Vroeger werd er door mensen als Ratelhorst op neergekeken, maar ik zou het nu iedereen aanraden.”

Bruins zweeg.

De toestand was gecompliceerder dan hij dacht. Was Ratelhorst wellicht slachtoffer van een wraakactie? Maar wat was dan het motief?

Daar rinkelde de telefoon. Van Dinskitsteren nam op en bromde onverstaanbaar zijn naam.

Daarna herhaalde hij met stemverheffing: “Jawel, Van Dinskitsteren, van Metropool, ja! Ook goedenavond! Wat?? Oh ja... Ja, graag gedaan hoor!”

Hij verbrak op krachtige wijze de verbinding. In zijn ogen glom moordlust. “Alweer dat mens van TelKwel! Af en toe word ik daaps van die lui!”

“TelKwel?” vroeg Bruins verbaasd. “Daar ben ik ook al een paar keer door lastiggevalven. Blijkbaar een of andere telefoonpiraat. Maak u geen zorgen. Ik zal straks even het Hoofdbureau inlichten. We hebben een speciaal team dat in staat is dat soort figuren binnen korte tijd op te sporen en te zorgen dat ze geen overlast meer veroorzaken.”

Van Dinskitsteren schudde het hoofd.

“Niet nodig, inspecteur. De directie van Metropool weet heel goed wie het zijn.”

“Hè? Maar waarom laten ze die gasten dan niet aanpakken?” vroeg Bruins verwonderd.

“Omdat, eh... Nou ja, ze verrichten hun activiteiten juist op òns verzoek,” verklaarde Van Dinskitsteren. “Ze worden dus door ons betaald om dit te doen, begrijpt u? Als u me nu wilt excuseren, ik moet over twintig minuten bij een andere vergadering zijn.”

Hij vertrok, Bruins sprakeloos achterlatend.

* * *

De avond viel, en Bruins zag vanuit het raam van zijn kantoor op de 45^e etage de machtige skyline van Rotterdam eerst vervagen, om daarna weer langzaam op te lichten, want niet alleen bij Metropool Verzekeringen werd die avond overgewerkt. De ene na de andere kantoorkolos straalde een helder neon-licht uit. Deadlines, millennium-problemen, snellere “time-to-market”, targets, niemand werd tegenwoordig nog een seconde rust gegund.

En niet te vergeten... de non-stop reorganisaties: bij Metropool Verzekeringen, maar ook bij de Gemeentepolitie. Het was eigenlijk overal hetzelfde, dacht Bruins gelaten.

Nadat Van Dam aan het einde van de middag naar huis was vertrokken – de brigadier woonde in de Waterloostraat, achterin Kralingen – had Bruins besloten nog even te blijven. De riant ingerichte directiekamer met uitzicht beviel hem prima, en terugkeer naar het Haagse Veer hield het risico in dat hij wellicht Erich von Knapmann tegen het lijf zou lopen.

Bruins trok een paar telefoonboeken naar zich toe, plaatste het toestel voor zich op het bureau en begon op kosten van Metropool Verzekeringen aan een reeks telefoongesprekken.

Na eerst hoofdcommissaris Berestein kort te hebben bijgepraat, ging de inspecteur op zoek naar personen die hem wellicht zouden kunnen helpen in zijn jacht op de slang.

Via-via kwam Bruins te weten dat in de Centraal-Afrikaanse staat San Christobal de grauwe mamba nog het meest in zijn natuurlijke staat werd aangetroffen.

“Er is daar zelfs naar het schijnt een aparte beroepsgroep, gespecialiseerd in het vangen van mamba’s,” wist de heer W. Tegel, een medewerker van het Ministerie van Buitenlandse Zaken hem te melden.

“Aha! Zeer interessant,” zei Bruins. “Ook toevallig overigens, dat ik u zo laat nog tref.”

“Helemaal geen toeval,” klonk het bitter. “Het hele gebouw zit nog vol hier. Weet u, onlangs is de organisatie van het hele departement volledig gekanteld op aanraden van een extern adviesbureau, en daarom...”

“Ik snap het al. Bedankt voor de inlichtingen. Ik zal...”

“Wacht even, inspecteur. Ik heb nog wat extra informatie voor u. Er schijnt morgenmiddag in Rotterdam een demonstratie tegen het bewind van dictator Erdal II, de regerend tiran van San Christobal, plaats te vinden. Weet u dat al?”

“Toevallig wel; ik hoorde het vanochtend van m’n collega’s. Maar voor Nederland is dat nou toch niet zo’n belangrijke zaak, wel?”

“Het is een klein staatje, dat is waar. Helaas hebben enkele Nederlanders niet zo’n fraaie rol gespeeld in San Christobal. Een paar jaar geleden heeft die Erdal II z’n geheime dienst en z’n politiemacht sterk gereorganiseerd en uitgebreid met hulp van een Nederlands adviesbureau. Wij van BuZa hadden er liever wat ontwikkelingswerkers gezien, maar helaas. Ik zal u de foto’s van die adviseurs wel opsturen. Ik moet ze nog ergens in een computerbestand hebben. Heeft u een e-mail aansluiting?”

Bruins legde uit dat hij op dat terrein gelukkig door andere mensen werd geholpen.

“Ik laat u morgen wel even terugbellen door mijn brigadier; die heeft verstand van dat soort zaken. Alvast bedankt voor de moeite, meneer Tegel.”

“Wacht nog even, inspecteur. Dat is nog niet alles. Ik kan u denk ik nog wel verder helpen.

Die Erdal II houdt er, zoals u wel zult begrijpen, stevig de wind onder in eigen land. Volgens mijn informatie bevindt zich momenteel in Rotterdam een flinke groep politieke vluchtelingen uit San Christobal. Als u even wacht, geef ik een telefoonnummer en een adres.”

De nijvere ambtenaar begon een kleine zoekactie. Dit gaf Bruins even de gelegenheid om zich te realiseren dat hij die Erdal II lang geleden in levende lijve had aanschouwd (zie ons verslag uit 1988, onder de titel “Het Geraamte achter het Beeldscherm”).

“Bent u daar nog, inspecteur? Nu, ik heb me niet vergist. We hebben momenteel ruim tachtig Christobalezen onder dak in Rotterdam. Allen politieke vluchtelingen met de A-status.”

Bruins kreeg het adres en het telefoonnummer, bedankte voor de hulp en pleegde een nieuw telefoontje. Hij bemerkte dat het adres het Weena betrof, vlakbij dus waar hij zelf zat.

“Met Vluchtelingenwerk Rijnmond. Goedenavond, kan ik u van dienst zijn?”

Bruins legde de zaak in korte trekken uit.

“Klopt, inspecteur. We hebben hier momenteel 85 Christobalezen onder dak, waaronder zelfs twaalf mamba-vangers.”

Dat komt goed uit,” zei Bruins verheugd. “Hoe gaat zoiets in z’n werk?”

De hulpverlener aarzelde. “U moet weten, het is een traditionele aanpak die ze volgen, die voortkomt uit eeuwenoude tradities. Toevallig heb ik er vorige week een video over bekeken. Men begint om exact twaalf uur ‘s middag met ritmisch trommelwerk; dat duurt drie uur. Dan worden er enkele schapen geslacht. Bloed en ingewanden worden gelijkmatig over de vloer verdeeld, waarna met speciale specerijen en kruiden een rookgordijn wordt gelegd om de mamba-geest te bezweren. Dat is de inleiding, want daarna pas begint...”

De inspecteur onderbrak de antropologische uiteenzetting.

“Ja, ik snap het. Als het echt nodig is zal ik zeker van de diensten van de mamba-vangers gebruik maken; ik vrees alleen dat het hier niet helemaal de omgeving is waar voldoende begrip kan worden opgebracht voor een dergelijke aanpak.”

Voor de vorm noteerde hij nog enige gegevens van de dienst en hing toen op.

Wat nu? Bruins verhief zich van de luxueuze directiezetel en liep naar het raam. Zijn blik zwierf over de daken van het Weena, om daarna via het Hofplein en de Coolsingel bij de Schiedamse Vest uit te komen, en de markante pyloon van de Erasmus-brug. Daarnaast, vlak bij het Willemsplein, aan de Westerstraat, had hij in het verleden menige misdaad weten op te lossen. Met een zekere nostalgie dacht hij terug aan zijn eerste grote zaak, zo’n zeventien jaar geleden, die hij daar tot klaarheid had kunnen brengen, een verzekeringsdrama dat de annalen was ingegaan onder de titel “Moord in de Kluis” (zie ons verslag uit 1982).

Wat hem toen en daar was gelukt zou hem toch zeker hier en nu ook gelukken? Bruins mijmerde nog even door, en merkte toen pas dat het behoorlijk laat was geworden. Hij zocht zijn hoed en jas bij elkaar, doofde het licht en verliet de kamer. Morgen beloofde het weer een drukke dag te worden.

Hoofdstuk 4. Een dag uit het leven van...

Nadat Bruins rond middernacht het Metropoolgebouw had verlaten, vergezeld van een talrijke schare overwerkers die, evenals hij, thuis een korte nachtrust gingen genieten om daarna weer, voor dag en dauw, ten burele te verschijnen, stond hij de volgende dag rond de klok van negen uur weer in de enorme hal van het Metropool-complex.

Na zich bij de receptie te hebben gelegitimeerd begaf hij zich per roltrap en lift naar hogere regionen.

Spoedig merkte hij dat er onder het personeel een zenuwachtige stemming heerste, ongetwijfeld aangewakkerd door een op alle mededelingenborden en in de liften aangeplakte circulaire, luidende:

Metropool News - Special

Collega's,

Zoals u bekend is, is gisteren uit het terrarium op de derde etage Menno, onze grauwe mamba, op mysterieuze wijze verdwenen. De directie heeft bereids maatregelen getroffen het dier zo snel mogelijk op te sporen. Er is geen enkele reden tot ongerustheid. Ga kalm aan uw werk, en mocht u iets verdachts ontdekken in een van uw kasten, bureauladen of prullebakken, raak dan niet in paniek, maar vul zo volledig mogelijk het "Slangmeldingsformulier 60.093" in (in drievoud, exclusief dagcopie). Exemplaren bij uw chef. Slechts bij zeer acuut gevaar belt u een der alarmnummers (zie hiertoe: "Richtlijnen Calamiteiten", aanvulling 3, bijlage 4, blad 2 – herziene versie 1997.03).

Vriendelijke groeten,

C. van Dinskitsteren (directeur).

Zelfs Bruins voelde zich na lezing niet meer op zijn gemak. Op het bureau in zijn provisorisch kantoor op de 45e etage trof hij een briefje van De Graedt van Visch met het verzoek om de zoöloog prof. B. Graftschedel te bellen.

Terwijl hij het nummer aansloeg realiseerde hij zich dat er in de circulaire niet gesproken was over de dood van Ratelhorst. "Misschien maar beter ook," dacht hij. "Iedereen is toch al nerveus genoeg." Daar was de hoogleraar aan de lijn.

"Meneer Bruins? Goedemorgen. Ik wilde even weten of de mamba al terecht is."

"Ik ben bang van niet," zei de inspecteur. "Ik heb ook geen idee hoe je dat beest in zo'n enorm gebouw als dit ooit zou moeten opsporen. Hij past, gezien zijn eigenschappen, zó goed in deze omgeving dat je 'm volgens mij nog niet ziet al sta je er met je neus bovenop. Je bemerkt hem pas als-ie je bijt, vrees ik. Maar misschien hebt ú een suggestie hoe we hem kunnen vinden en vangen?"

"Eh... tja... Je zou hem kunnen lokken met voedsel... Zijn natuurlijke prooien zijn kleine zoogdieren, muizen, ratten, konijnen... Die zou je kunnen uitzetten..."

"Dat lijkt me lastig," zei Bruins. "De directie hier is al niet erg gelukkig met een rondkruipend reptiel. Ik denk niet dat ze in hun sas zullen zijn als ik hier een paar duizend ratten ga loslaten! Er lopen trouwens al een paar grote ratten hier los rond, maar dat terzijde. Weet u niets anders?"

“U hoeft ze toch niet los te laten?” zei de zoöloog. “Ik bedoel dat u overal vallen moet neerzetten, of fuiken beter gezegd, waar de mamba wel in kan kruipen, maar niet meer uit kan! En in elke fuik komt dan een rat, of wacht eens...”

Het bleef even stil, en toen vervolgde hij: “Misschien lukt het ook met gebraden vlees of zo. Of gehakt. De kans is groot dat-ie op de lucht afkomt. Menno is tenslotte een grauwe mamba. En die houden wel van een bal gehakt, als u begrijpt wat ik bedoel!”

Bruins begreep het niet helemaal, maar ballen gehakt... dat moest in de keuken van het Bedrijfsrestaurant toch te regelen zijn.

“En die fuiken?” vroeg hij. “Kunt u daar voor zorgen?”

“Jawel. Ik heb er ‘n paar staan in het zoölogisch instituut, maar ik kan er ‘n stel laten bijmaken. Op kosten van Metropool Verzekeringen, natuurlijk. Die paar die ik heb kom ik meteen brengen. Zorgt u intussen voor het gehakt. Tot straks.”

Bruins legde de hoorn neer en informeerde waar hij het Bedrijfsrestaurant kon vinden. Even later stapte hij een gigantische keuken binnen, waar twee goedgemutste koks hem opwachtten.

“Ha, meneer Bruins,” sprak André, de jongste, met een brede glimlach. “Leuk u hier te zien. We hebben hier al uw avonturen gelezen!”

“Dat doet me genoegen,” zei Bruins gevlaid. “Ik hoop dat u me kunt helpen. U weet natuurlijk alles van die ontsnapte slang. We moeten ‘m zo snel mogelijk vangen, koste wat kost. Daar heb ik uw hulp voor nodig. Kunt u zorgen voor honderd gebraden ballen gehakt?”

André keek naar zijn collega, die peinzend over zijn kin wreef.

“Wat denk je, Daniël? Moet kunnen hè? Voor meneer Bruins?”

Daniël knikte. “Tuurlijk. Komt voor elkaar, inspecteur. Ik maak ze zelf voor u klaar. Volgens Kroatisch recept!”

“Geweldig,” zei Bruins. “Ik reken op u. Over een uurtje of zo kom ik ze halen. Tot straks. En alvast bedankt.”

* * *

Terug op zijn kamer raadpleegde de inspecteur zijn aantekeningen. Tal van zaken waren nog onduidelijk. Om maar iets te noemen: In hoeverre was dat externe bureau “Fried Air” nu eigenlijk van nut voor Metropool? De oorspronkelijke naam “Van der Kuylens & Van Putten” kende hij vaag als een organisatie die bedrijven met liquiditeitsproblemen van de wal in de sloot hielp door voor haar adviezen astronomische bedragen in rekening te brengen. En nu zat die Van der Kuylens hier om advies over automatiseringszaken te geven... Ze waren dus de eigenlijke bedenkers van het MAMBA-project. De naam was verzonnen, zo had Bruins uit diverse gesprekken al vernomen, door Van der Kuylens assistent Floris-Jan ter Decksel, die, na in het buitenland stage te hebben gelopen, nu aan de Nederlandse tak van het bedrijf was toegevoegd als “coming man”.

Zijn gedachten gingen naar het hoofd Automatisering van Metropool: IJsbrand Klucht. Goed beschouwd, dacht Bruins, was de positie van Klucht nogal dubieus. Tenslotte was het algemeen bekend dat Klucht niets wilde weten van pogingen om het CoVer-systeem (Collectieve Verzekeringen) aan te passen.

Wat Klucht wilde was een heel nieuw systeem, dat Metropool vele miljoenen zou gaan kosten, en geen lapwerk aan de bestaande (zwaar verouderde) programma’s. De inspecteur zuchtte diep. Het was al met al een verduiveld ingewikkelde zaak.

En was dat nu nog maar het enige waar hij zich op hoefde te concentreren... Hij keek naar de omvangrijke stapel post, hem nagestuurd vanuit het Haagse Veer. Met frisse tegenzin trok hij de vracht papier naar zich toe en begon te lezen.

“Hoezo, een plattere organisatie?” hoorde brigadier Van Dam, die juist met een kan verse koffie binnentrad, hem mompelen.

De inspecteur staarde met gefronste wenkbrauwen naar een lang memo van Baked Air-topman Erich von Knapmann, waarin deze namens hoofdcommissaris Berestein meedeelde dat er een “decision level” in de organisatie zou worden “gecancelled”. Het duurde even voordat Bruins doorkreeg dat hij zijn kersverse functie van hoofdinspecteur (zie ons verslag uit 1995, onder de titel “De Herfstmoorden”) kwijt was (het memo sprak van “sturend demotiebeleid”) en de daaraan gekoppelde salarisverhogingen wel op zijn buik kon schrijven (“kostenneutrale functie-uitruil in het kader van een effectief Human Resource Management” wist het memo te melden). Daarnaast, zo eindigde het memo, zou de pensioenregeling “worden omgebouwd naar een gemiddeld salarissysteem, ingaande met terugwerkende kracht vanaf 1985, of eerdere indiensttreding.”

Van dat laatst snapte Bruins niet veel, maar hij vermoedde het ergste (dit vermoeden zal, zo laten we onze lezers vast weten, op zeer korte termijn uitkomen). Wellicht kon De Graedt van Visch of iemand anders bij Metropool Verzekeringen hem dit binnenkort eens uitleggen. Hij frommelde het memo tot een bal in elkaar en wierp het als een rot ei van zich af.

Ook het tweede memo was van Von Knapmann. Bruins vroeg zich geïrriteerd af of de man niks beters te doen had dan het volschrijven van stapels papier met de grootst mogelijke onzin, waarschijnlijk tegen betaling van een maandsalaris waar een gewoon mens zich nauwelijks een voorstelling van kon maken. Hij las het pamflet door en meldde zijn brigadier: “Let op, Luuc! Volgende week woensdag hebben we, nu eens niet in Zwinderen (Dr.), maar speciaal hier in Rotterdam, onder de beproefde leiding van de jongens en meisjes van Baked Air, een hei-dag, en daarom...”

“Wat is daar zo bijzonder aan?” vroeg Van Dam. “Volgens mij hebben we in Rotterdam al sinds mei 1945 iedere dag een hei-dag. Mijn vader werkte in de jaren vijftig en zestig in de bouw; bediende het heiblok. Hij zong altijd: *“Kilometers in het rond, gaan de palen in de grond!”* Dus, waar wordt de eerste paal geslagen, chef?”

Bruins verduidelijkte een en ander, en zuchtte toen: “Ik word gek van die krankzinnige reorganisatie bij de Rotterdamse politie. Zo kun je toch je werk niet meer doen! De penose lacht zich wild! Regio’s, afdelingen, aandachtsgebieden, lerende organisatie, workshops, subgroepen, clinics, memo’s, pilots, verbeterpunten, beslisdocumenten, cultuuromslag, strategische rapporten, heidagen, platte organisatie, decentralisatie, primair proces, en, het ergste van alles: externe adviesbureaus, die je tegen betaling van een krankzinnig vermogen naar de ondergang voeren. Het ontbreekt er nog maar aan dat jij en ik vandaag of morgen een telefoontje krijgen dat we naar Amsterdam worden overgeplaatst!”

Op dat moment begon de telefoon te rinkelen.

Bruins trok wit weg, en ook de krachtige gestalte van Lucas van Dam zocht de steun van een Metropool-bureaustoel. “Het zal toch niet waar zijn,” mompelde de inspecteur. Hij prevelde een schietgebedje tot de heilige Antonius en nam de hoorn van de haak.

Tot Bruins’ onmetelijke opluchting bleek het bureau TelKwel te zijn. Na uitgebreid tegenover de dame in kwestie zijn opinie over haar bureau en deszelfs activiteiten gegeven te hebben in uitgezochte termen, waar geen woord Frans bij was, voelde Bruins zich weer een stuk beter. Van Dam verliet het vertrek om even een tweede kan zwarte koffie tegen de schrik te gaan halen, en Bruins bleef alleen achter in de kamer, maar niet voor lang, want er werd op de deur geklopt.

Na “Binnen!” geroepen te hebben werd de deur geopend en betrad een hem onbekende persoon het vertrek, een stapeltje papier onder de arm klemmend. Aan de bedrijfsstropdas van Metropool Verzekeringen kon Bruins zien dat het een der vele medewerkers moest zijn.

“Ik heb het genoeg inspecteur D.J. Bruins zelf te treffen?” vroeg de bezoeker vriendelijk. Bruins stond op en knikte. “Zeker. Geen ander. Kan ik u helpen, meneer... eh?”

Bag is de naam, Ben Bag, een der teamleiders binnen Collectieve Pensioenregelingen. Weet u, inspecteur, mijn vrouw en ik zijn al jaren trouwe lezers van uw avonturen. Dus nu de gelegenheid zich voordoet: mag ik u om een handtekening verzoeken?"

De geharde Rotterdamse speurder moest even iets wegslikken bij deze hartelijke klare taal; iets dergelijks hoorde hij ook niet elke dag.

"Maar natuurlijk, meneer Bach." Bruins pakte een MAMBA-brochure van een stapel die naast hem lag en zette met een zwierige haal zijn handtekening. "Schrijf ik uw naam als Bach, net als de componist?"

"Nee, als Bag, met een enkele g, inspecteur. Ik heb trouwens iets voor u meegenomen. Het is de laatste aflevering van ons personeelsblad; "Centrum" heet het. Er staat een tamelijk lang stuk over die arme Joachim Ratelhorst in, heel toevallig. Ik dacht: wellicht wilt u het lezen."

"Dat wil ik zeker, meneer Bag," zei Bruins verheugd. "Dank voor uw hulp."

Hij dacht even na. "Nu u toch hier bent, meneer Bag. Ik las zojuist dat mijn pensioenregeling wordt omgezet naar een middelloonregeling. Is dat gunstig?"

Bag glimlachte. "Wel voor degene die de premie betaalt, inspecteur. Maar wat u persoonlijk betreft: ik hoop dat u niet terugdeinst voor een sobere levensstijl."

"Hm. Ik vrees dat ik u begrijp," zei Bruins. Hij nam het Metropool-personeelsbladblad in ontvangst en na afscheid genomen te hebben van de behulpzame pensioendeskundige las hij als een onbedoeld "In Memoriam" het artikel:

Een dag uit het leven van... Joachim R. Ratelhorst.

06:45 uur

De wekker gaat, donderdagmorgen 2 december 1999. Onder de douche zing ik luidkeels: "In een machtige toren, werkt van vroeg tot laat, Metropool's trots en glorie, constant zich uit de naad!" Na een opmerking van mijn vrouw Jacqueline – "Joachim, de baby huilt!" – stop ik daarmee.

Daarna scheren. Eenmaal begonnen, weet ik niet meer van ophouden, een eigenschap waarmee vooral mijn superieuren nogal ingenomen zijn. Al mijn lichaamshaar moet eraan geloven, zelfs, om met Jan Wolkers te spreken, het derde oksel!

Op het toilet werp ik vervolgens een, om met Gerard Reve te spreken, fraai hoefijzer. Dat valt bij mij thuis heel goed te zien, omdat we een W.C. van het zogenaamde "plateau-type" hebben (de "keutel" valt daarbij in eerste instantie op een van een laagje water voorzien platje). Niet zonder trots oog ik e.e.a. tijdens het doortrekken na.

07:15 uur

Ontbijt met het hele gezin. Altijd een vast punt in ons gezinsleven. Omdat ik erge haast heb, laat ik het bij twee borden H.O.-havermout, zeven boterhammen met worst, drie gebakken eieren met spek en een paar bananen, dit alles weggespoeld met een megapot koffie! Het toetje en de rest van het brood steek ik in de zakken van mijn colbert. Dan: afscheid van mijn vrouw, een knuffel voor de "kiddo's", en dan, na een korte wandeling...

07:45 uur

In de trein van Nieuwerkerk naar Rotterdam lees ik alvast de "stukken" door. Onze afdeling is enige tijd geleden op onnavolgbare wijze gereorganiseerd door drs. Floris-Jan ter Decksel, van het befaamde adviesbureau: "Fictional Redevelopment of Integrated End-user-systems and Dataprocessing - Awful Immediate Results" (Fried Air). Kansen & Uitdagingen in overvloed derhalve!

Ik gun me een blik uit het raam. Gaandeweg verandert het polderlandschap in losse bebouwing, die overgaat in zwaardere architectuur, en tot slot culmineert in de machtige

“skyline” van Rotterdam-Centrum, met als klapstuk de toren van Rotterdam Metropool Verzekeringen! Altijd weer een ontroerend moment. Wie ben ik dat ik hier mag... Nou ja, daarover later meer.

08:15 uur

De volgende emotie: de hereniging met de vaste collega's. Ik bestel een zwarte koffie bij een collega, sluit mijn PC aan en haal daarna zelf koffie. Terwijl ik mijn CC:mail doorloop, accepteer ik dankbaar een derde kopje koffie. Voor negen uur is het kwartet rond, en rep ik mij naar de bijeenkomst over het lanceren van een nieuw pensioenproduct.

09:00 uur

Nadat er om te beginnen koffie is gehaald, legt Junior Accountmanager Advertising & Screening, Corporate Banking & Consultancy, afdeling Accountancy, Treasury and Employee Benefits, aandachtsgebied Pensioenen, drs. Boudewijn de Graedt van Visch, aan mij de inhoud uit van de nieuwe pensioencampagne D.O.O.D.S.K.O.P. (Door Onze Overrente Deling Straks een Kanjer van een Oudedags Pensioen), op IT-gebied ondersteund door het spraakmakende IT-speerpuntproject A.F.G.A.N.G. (Afhandeling Financiële Gegevens Administratie – Nu Geautomatiseerd), getrokken door het befaamde S.H.I.T.-team (Systeem Herziene Informatie Technologie). De verwachtingen zijn hooggespannen! Wel krijg ik te horen dat de administratie van het nieuwe pensioenproduct als vanouds zal worden ondergebracht in CoVer (Collectieve Verzekeringen), ondersteund door het naar zeggen nieuwe M.A.M.B.A. (Met Aftandse Middelen toch een Behoorlijke Administratie). Vol energie verlaat ik de vergadering en begin aan de volgende klus.

10:00 uur

De vergadering is afgelopen. We zitten goed op schema. Ik haal even koffie voor de collega's, en kijk dan in mijn computer. Er zijn zeven CC:mails binnengekomen over twee beleidsnotities die ik eerder die week zelf heb geschreven. Vervolgens lees ik drie andere beleidsnotities die ik die ochtend met de interne post van collega's heb ontvangen, en stuur in reactie daarop twaalf CC:mails weg. Er zit schot in de zaak!

11:00 uur

De koffie begint te werken! Het is zaak om nu snel... Juist op tijd bereik ik Kamer 100. Na vooraf gecontroleerd te hebben of het W.C.-papier wel toereikend is, vangt het sanitair ontspannen aan. Een oud probleem doet zich voor. De pot is, anders dan thuis, van het zogenaamde “plons-type”, d.w.z. dat de “keutel” direct in een klein bassin verdwijnt, gesitueerd aan de achterkant van de pot. Bij een krachtige daad resulteert dit zelfs in een voelbaar opspatten, maar dit terzijde. Het probleem dat mij bezig houdt is: soms blijft de “taart” netjes drijven, soms zinkt-ie als een baksteen. Waarom? Op dit soort vragen krijg je maar zelden antwoord.

Terug op de werkplek leg ik het probleem voor (althans: verbaal) aan de collega tegenover mij. Die blijkt daar heel andere meningen over te hebben. We praten nog wat na. Vandaag komen we er niet uit.

12:00 uur

Afdeling Opleidingen aan de telefoon. Ik krijg te horen dat de cursus “Omgaan met Teleurstellingen” wederom is uitgesteld. Daarentegen zit de cursus “Slecht-Nieuws-Gesprekken Voeren” eivol met leidinggevendens; maar dat is normaal voor december; immers volgende week dienen de salarisverhogingsbrieven te worden uitgedeeld. Ik geef enkele wijzigingen door en besluit de zaak voorlopig te laten rusten.

12:30 uur

Tijd voor de lunch. Dit is eigenlijk het enige moment van de dag dat ik al mijn collega's bij elkaar zie, gezien ons jachtige bestaan. Dat maakt het werk op onze afdeling zo leuk (ik bedoel: dat we elkaar dan zien).

Onder het nuttigen van de soep en de boterhammen met kroket nemen we de gebruikelijke geruchten door. We praten over de in ons bedrijf tamelijk actieve Landelijke Bond van Bruinwerkers (de LBB), die een heel nieuw soort verhouding tot het hogere kader bepleit. In hun periodiek "Tot de Schouder" (TdS) valt daarover te lezen. Ik heb een andere mening.

13:15 uur

Met enige tegenzin - altijd last van een dipje, na het eten - weer aan de arbeid. Ik geef een korte instructie aan enige nieuwe medewerkers op de afdeling. Een der nieuwelingen informeert of men verplicht is alle circulaires en memo's te lezen die dagelijks passeren. Ik benadruk dat dit niets met verzekeren te maken heeft en derhalve aan de leiding moet worden overgelaten.

Ik treed altijd wat hard op tegen nieuwe medewerkers, want, om met directeur Bint (van Bordewijk) te spreken: "Ik eis van de leraar dat hij niet daalt; ik eis van de leerling dat hij klimt." Harde tekst, maar waar!

15:00 uur

Mijn chef belt over een memo. Het duurt even voordat ik dit in de (overvolle) prullebak heb teruggevonden. Hij vraagt mijn oordeel, en ik vertel hem zonder een seconde te aarzelen, dat ik het er in grote lijnen mee eens ben, maar dat voorzichtigheid geboden blijft. Dit valt gelukkig in goede aarde.

16:00 uur

We houden, gezien de grote drukte, een kort teamoverleg. Kunnen we nog spreken van werkvoorraad, of is het achterstand? Altijd weer een interessante discussie. De collega's hellen naar het eerste standpunt over, maar in de nieuwste visie van de directie prevaleert de tweede. De voorzitter stelt voor dat Ab (is afwezig) hierover een heldere beleidsnotitie zal schrijven. Het voorstel wordt direct unaniem aangenomen. Doordat een aantal mensen er vandoor moet, wordt het tweede agendapunt - "Versturen we dit jaar nog Kerstkaarten?" - naar de volgende vergadering doorgeschoven.

16:45 uur

Grote hilariteit bij mijn collega's! De talrijke vliegen die, normaal gesproken, de plantenbak naast mijn bureau bevolken, hebben in mijn colbertzakken het ontbijttoetje van die ochtend (geconfituurde jam-donuts) ontdekt! Het kost nog heel wat moeite om het kleffe goedje uit het textiel te bevrijden. Dat wordt enkele reis stomerij!

17:00 uur

Ik klok uit, en ga met een paar collega's even wat drinken. Tijd voor een mensgericht gesprek, waarin een stuk persoonlijke commitment naar de ander toe kan worden geventileerd. De feedback is fantastisch! Het bier ook! Enig nadeel: je gaat er van plassen als een zwanger nijlpaard.

Oeps! De trein. Gelukkig heeft collega Harry – rots in de branding – de tijd in de gaten gehouden. Hij maant mij tot spoed. Even nog naar het sanitair (Harry: "Ja, snel dan!") en dan met gezwinde pas naar het Stationsplein.

17:45 uur

Onderweg naar CS snel even nog iets ruilen voor mijn vrouw Jacqueline. Collega Harry wacht buiten op straat en staat zich te verbijten. “Joachim, schiet nou op; de trein!” Met nog twee seconden speling rennen we met wapperende jaspenden de tunnel door en de perrons over. Gehaald! Op weg naar huis.

18:30 uur

Mijn vrouw kan niet koken, maar heeft het toch gedaan. Wat geeft het? Liefde maakt rauwe bonen zoet. En dan: we hebben een hond. We hebben niets te bepraten, want vandaag heeft ze al acht keer naar de zaak gebeld.

19:30 uur

Tijd voor de “kiddo’s”. Eerst help ik mijn vrouw met het verwisselen van de luiers (bij “kiddo” Thomas, wel te verstaan), daarna lees ik dochter Edith het sprookje “Juffrouw Gré” voor. Het loopt goed af!

21:30 uur

Gelukkig heb ik geen Internet (ik heb zelfs in het geheel geen PC), dus hoef ik ook geen tijd te verliezen met het doorlezen van slap geouwehoer via de e-mail. Ik heb dus ruim de tijd voor een spannend boek. Ik lees: “De Herfstmoorden”, een beklemmende thriller uit 1995 over Rotterdamse oud-verzetssrijders uit de Tweede Wereldoorlog.

22:30 uur

Glaasje wijn, en dan vroeg naar bed en direct slapen, want morgen wordt het weer een drukke dag!

23:15 uur

Shit! Inderdaad, bijna letterlijk! Want ik ben helemaal vergeten de hond uit te laten. Het beest staat beneden in het halletje te janken. Vlug! We hebben wel zeil, maar toch... Ik schiet een kamerjas aan en ren naar beneden, maar het is al te laat. De poot van de keukentafel heeft er aan moeten geloven. Huisdieren vervloekend ruim ik de troep op met behulp van een oude “Centrum”, en zinspeel met de gedachte het beest morgen bij een oom van Jacqueline achter te laten, die in het centrum van Rotterdam, aan de Meent, een slagerij drijft. Tweede poging om te gaan slapen.

00:15 uur

Shit! Weer wakker. De baby huult. En hoe! Jacqueline is met geen tien paarden uit bed te krijgen. In het donker tast ik naar de doos met Pampers. Ik verlaat de slaapkamer en trek de deur achter me dicht.

Bruins sloot het personeelsblad. Afgezien van het bedenkelijke journalistieke niveau kreeg je toch een aardig idee van het dagelijkse leven dat kantoorklerken blijkbaar leiden. Aan dit bestaan was voor Ratelhorst in elk geval een einde gekomen.

“Hopelijk,” dacht de inspecteur, “is hij nu op een Plaats waar de eerstkomende millennia niets zal worden gereorganiseerd.”

Hoofdstuk 5. Millennium – en andere gruwelen

Chris Klots nam plaats op de prullebak naast het bureau van Joop Alblas en zuchtte diep. “Die nieuwe rekenregels van jou, Joop, ik weet het niet... Die Floris-Jan ter Decksel heeft makkelijk praten met z’n MAMBA-project. Maar één ding weet ik zeker: dit krijg ik van z’n leven niet in CoVer geprogrammeerd!”

Hij legde zijn hand op een fikse stapel papier, dicht betypt met complexe actuariële formules en wiskundige symbolen.

Alblas stak een verse sigaar van twijfelachtige kwaliteit aan en knikte bedachtzaam. Hij was een man met een gedrongen figuur en een zware, pikzwarte baard, en verantwoordelijk voor het uitvaardigen van correcte rekenregels voor de pensioenafdelingen van Metropool Verzekeringen.

“Hm. Dat is niet zo mooi! Rekentechnisch is de zaak anders toch duidelijk, Chris. Als ik het goed begrijp lukt het je SHIT-team dus niet ze in te voeren? Ik dacht dat met MAMBA dat soort problemen tot het verleden behoorde? Oh... momentje.”

De verzekeringstechnicus greep naar de rinkelende telefoon en nam op.

“Alblas... hoezo, niet goed... zo doe ik het al 30 jaar... hm... nou ja... mooi... tot ziens.”

Hij kwakte geïrriteerd de hoorn op de haak.

“Ik word nog eens gek van die muts van TelKwel; dat is nu al de vijfde keer vandaag.”

“Vijf? Dan word je nog ontzien! Ik zit al op zeven! Maar goed, eerlijk gezegd is MAMBA inhoudelijk van weinig waarde, voor zover ik het kan beoordelen. Het is meer verpakking dan inhoud, als je het mij vraagt. Maar dat is nu juist het probleem: niemand vraagt me iets. De directie laat zich inpakken door een stel van die gladde jongens van Fried Air, en ik zit achteraf met de gebakken peren!”

Hij wapperde met zijn beslisdocument om de enorme rookwolken die Alblas produceerde te verdrijven.

“Hierin staat dat de directie verlangt dat eind volgende week de nieuwe pensioencampagne DOODSKOP volledig geautomatiseerd zal zijn, Joop! Nou, dat kunnen ze wel shaken!”

Daar de prullebak niet voorhanden was, en de asbakken vanwege de niet-roken campagne waren verwijderd, deponeerde Alblas de peuk van zijn sigaar in het koffiebekertje van zijn bezoeker.

“Dat is toch wel heel erg vreemd, Chris. Heb je de laatste aflevering van ons personeelsblad “Centrum” al gelezen? Daarin verklaart Kluit toch duidelijk dat we op schema zitten. En ook wijlen Ratelhorst liet er zich positief in uit over Fried Air.”

Klots schudde het hoofd en keek bitter voor zich uit. “Platte taal in een platte organisatie, Joop. Als je ook maar vermoedde hoeveel er nog moet worden gedaan; dat wil je gewoon niet weten! Maar ja, zoals gezegd wil de directie...”

De leider van het SHIT-team sloot zijn mond met een klap en staarde voor zich uit, want aan het einde van de zaal was de onmiskenbare gestalte van directeur G. van Sneek (Van Snake) verschenen, makkelijk te herkennen aan zijn krombenige loop. Niet voor niets kende iedereen hem als “cowboy Gerard”.

Alblas volgde de blik van Klots en verbleekte; zonder enige aankondiging een directeur op de afdeling betekende per definitie ellende. Razendsnel liet hij de tamelijk forse lijst met nog openstaande problemen aan zijn geestesoog voorbijtrekken, en trachtte aannemelijke excuses te bedenken voor het geval Van Sneek over het een of ander moeilijk zou gaan doen.

Maar de hooggeplaatste Metropool-machthebber liet hem weinig tijd. Met grote stappen beende hij op het tweetal toe en pletterde een A-4-tje op het bureau.

“Joop, kun je me een lol doen? (Van Sneek sprak het vraagteken uit als een uitroepteken.) Lees voor mij dit concept van afdeling Communicatie door. Het moet vanmiddag de deur uit. Het gaat om het millennium-probleem. Oh ja... Automatisering moet het ook even zien.”

Hij knikte naar Chris Klots.

“Kijk of jullie er nog gaten in kunnen schieten, dan zie ik het graag over een uurtje op mijn bureau.”

En weg was hij weer, zonder op instemming te wachten.

Alblas herademde, want hij had erger gevreesd. Hij trok het memo naar zich toe en legde het schuin, zodat Klots kon meelesen van hetgeen Communicatie de wereld te melden had. Dat was niet gering.

“*Millennium en eeuwwisseling*”, kopte het artikel. De beide pensioenskundigen lazen:

“Rotterdam Metropool Verzekeringen gaat vol vertrouwen een nieuwe eeuw in. Het millennium-probleem is opgelost dankzij de professionele insteek van ons MAMBA-project, waar alle werknemers via een extra inspanning bij betrokken zijn geweest.

Door resultaatgericht, pro-actief werken is een win-win situatie ontstaan. Een stuk kwaliteit waarbij de klant centraal staat is gerealiseerd; daarop focussen we.

Natuurlijk, we blijven met beide voeten op de grond staan en hebben dit hot-issue steeds pragmatisch benaderd, maar we mogen toch zeggen dat hier een stuk kwaliteit is geleverd.

Immers, het primaire proces is voor onze core-business van strategisch belang, en ook de concurrentie zit niet stil. We hopen met dit stuk toegevoegde waarde onze targets voor het komende jaar te halen; dat is onze policy.

Rotterdam Metropool Verzekeringen verlaat kortom het bestaande kader; synergie van...”

Het artikel kabbelde op deze wijze nog even verder, maar Alblas had nu wel genoeg gelezen.

Hij schoof het vel papier van zich af en zei:

“Dit kan wat mij betreft zo de deur uit; niemand kan er zich een buil aan vallen, want er staat feitelijk niets in. Het honden-en-katten-asiel waar mijn jongste dochter als vrijwilligster werkt kan in principe van dezelfde tekst gebruik maken. Wat denk jij, Chris?”

De leider van het SHIT-team had echter de wenkbrauwen gefronst.

“Tsja, weet je, Joop, het millennium-probleem hebben we inderdaad onder de knie. Neem van mij aan dat onze systemen op 1 januari zonder problemen zullen blijven draaien.”

Hij wees op de eerste zin. “Maar dat van die nieuwe eeuw, dat klopt niet. Dat zie je de laatste maanden steeds meer, dat men die twee zaken verwacht. Millennium en eeuwwisseling, bedoel ik. Het eerste is een computerprobleem, maar het tweede heeft met onze jaartelling te maken. En dat terwijl het in feite poepsimpel is: onze christelijke tijdrekening vangt aan met het jaar 1. Het laatste jaar van de eerste eeuw is 100, het laatste jaar van het eerste millennium is 1000, en het laatste jaar van het tweede millennium is dus 2000, en niet 1999, zoals zovelen denken! Met andere woorden: de 21^e eeuw vangt aan op 1 januari 2001.

Ik heb afdeling Communicatie daar vorige maand al op gewezen, maar ik kreeg een antwoord terug van een niveau dat ik hier niet graag zou herhalen. Ik zal me er daarom niet meer druk om maken. Je hebt nu eenmaal mensen die tegen beter weten in graag stom willen blijven.”

Alblas knikte. “Mooi. Zal ik tegen Van Sneek zeggen dat het de deur uit kan?”

“Geen probleem.” Chris Klots stond op en schoof de prullebak weer onder het bureau. “Het gaat natuurlijk om het feit dat we het millennium-probleem onder de knie hebben. Nu, dat klopt, dat kun je hem namens mij wel verzekeren. De rest is de bekende gebakken lucht.”

“OK.” Alblas keek op de wandklok. “Dan ga ik nu maar direct naar Van Sneek; haal ik nog juist de deadline.”

Hij propte de paperassen in een mapje (een woord dat Alblas, d'Aspremont en nog enige anderen consequent als mèpje uitspraken), en vertrok naar de 45e etage.

* * *

Enige minuten later stapte Alblas op de 45e etage uit de lift, de etage van de directie en dus ook van Van Sneek. Tegenover hem sloten zich bijna gelijktijdig de deuren van een andere lift; via de spiegelwand ving Alblas nog juist een glimp op van de rug van de persoon die kennelijk zojuist was ingestapt. Het was te weinig om te zien wie het was, maar een onbekende toch niet.

Hij dacht er verder niet aan, liep de lifthal uit en begaf zich naar de kamer van Van Sneek, onderwijl de brand in een verse sigaar stekend.

Uiteraard hing er een deftiger en rustiger sfeer op deze etage dan op een willekeurig andere etage, waar mensen dicht op elkaar zaten, en ratelende printers, rinkelende telefoons en zoemende faxen voor de nodige herrie zorgden.

Toch was het hier, vond Alblas, wel èrg rustig.

Hij klopte beleefd op de deur van Van Sneek's kamer en wachtte, het mapje (mèpje) onder de arm geklemd, maar het gebruikelijke "Binnen" weerklonk niet.

"Misschien heeft hij iemand aan de telefoon," dacht Alblas. Zonder verdere plichtplegingen opende hij de deur en trad binnen. Hij en Van Sneek kenden elkaar immers als van de tijd dat ze, in heel andere omstandigheden, nog aan de Westerstraat, aan de boorden van de Maas, hun vak uitoefenden.

Onwillekeurig plooidde zich een glimlach op het gezicht van Alblas toen hij aan die bijzondere tijd terugdacht, een roemrijke periode, waar echter onverwacht een einde aan was gekomen toen machten groter dan men kon overzien, op zekere dag...

Van Sneek zat onderuit gezakt in zijn lederen directiestoel, het hoofd op de borst gezonken. Zijn armen hingen vreemd slap langs zijn lichaam.

Alblas, toch wel gewend aan de nodige crises in zijn loopbaan bij Metropool Verzekeringen, wankelde. Met knikkende knieën stapte hij naar voren en keek in het gezicht van zijn directeur, dat blauw was opgezet, en weinig tekenen van leven meer vertoonde.

De ontzette verzekeringstechnicus legde in een reflex zijn rechterhand op de lederen ruggesteun, waardoor de stoel een lichte zwenking maakte. Duidelijk waarneembaar in de hals van de ongelukkige voor hem zaten twee kleine wondjes.

"De grauwe mamba..." prevelde Alblas. Hij probeerde zijn zenuwen in bedwang te houden en liet zijn blik door de kamer dwalen, van de ventilatioeroosters tot de prullebak, maar hij zag geen enkele beweging. Hij herademde. Dat scheelde hem in ieder geval het invullen van het onlangs ingevoerde "Slangmeldingsformulier 60.093" dacht hij.

Zijn linkerhand zocht de hoorn van de telefoon, waarna hij zo kalm mogelijk het interne alarmnummer intikte. Het was wel duidelijk dat het directiefiat inzake de millennium-nota van afdeling Communicatie de drukker nooit meer tijdig zou bereiken.

* * *

Nadat het inmiddels bekende gezelschap van politiearts, bedrijfsarts, lijkschouwer, toxicoloog, fotografen, ziekenbroeders en slang-deskundigen, met in hun midden het ontzielde lichaam van Van Sneek (Van Snake), in processie de kamer had verlaten, slechts Bruins en Van Dam achterlatend, viel er een stemmige stilte in het luxueuze directievertrek, maar niet voor lang. Een bescheiden klopp op de deur kondigde alweer een nieuwe gast aan. De inspecteur keek op zijn horloge. Tegen half een; wie kon dat zijn? Hij knikte naar Van Dam, die met zijn hand onder de linker oksel naar de deur toeliep en open deed.

Een keurige dame op leeftijd, gekleed in een representatief bedrijfskostuum, verscheen in de deuropening, een klein tafeltje op wieltjes voor zich uitduwend.

“Lunch voor meneer Van Sneek,” riep ze geroutineerd. Ze vinkte een lijst af en duwde het wagentje vol heerlijkheden naar binnen.

Bruins stond op, knoopte zijn colbert dicht en wilde iets zeggen, maar brigadier Van Dam was hem voor.

“Uitstekend! Zet u daar maar neer!” en gebaarde naar de tafel. “Dank u!”

“Graag gedaan. Meneer Van Sneek is er nog niet?”

“Hij heeft ons verlaten,” antwoordde Van Dam met een stalen gezicht. “Nog een prettige middag.” Hij sloot de deur, liep naar de tafel en sloeg een linnen servet, voorzien van het Metropool-embleem, open.

“Zo, daar was ik wel even aan toe zeg! Dat ziet er beter uit dan bij ons op het Haagse Veer.”

Hij onderwierp de schaal aan een nauwkeurig onderzoek. “U ook een broodje?”

Bruins liet zich een glas melk en een broodje halfom aanreiken, en nam plaats achter het bureau van Van Sneek. Operatie “Clean Desk” had zijn tentakels nog niet tot de burelen van de directie uitgestrekt, zoveel was hem wel duidelijk. Ergens in die enorme stapels papier zou zich toch een aanwijzing moeten bevinden...

Hij trok de stapel die het dichtst bij hem lag naar zich toe en bestudeerde de opschriften van de diverse vuistdikke dossiers. Het zei hem hoegenaamd niets; bovendien was het aantal afkortingen om gek van te worden: WAJONG, WAZ, SHIT, AFGANG, DOODSKOP, PSW, CoVer, PEMBA, WULBZ, IP, AOV, KNOWA, ELKA, het hield niet op.

Een wel uitzonderlijk dik dossier bevatte de perikelen rond het mega-contract “Rijwielfabriek Saturnus”, gevestigd aan de Nieuwe Binnenweg te Rotterdam. Daar Bruins zelf de trotse eigenaar was van een Saturnus-rijwiel, bladerde hij nieuwsgierig door de correspondentie met de heer T. Japetus, de directeur. Vooral het uitblijven van de nodige PEMBA-berekeningen baarde de ondernemer zorgen. Bruins begreep dat het administreren van een pensioenregeling zo de nodige problemen met zich meebracht.

Hij nam het volgende dossier ter hand. “MAMBA – alle bescheiden” las Bruins. Hij pakte een broodje kaas van zijn brigadier aan en begon te lezen.

Van Dam had zich intussen over de overige acht broodjes ontfermd. Al kauwend had hij de PC die in een hoek van de kamer stond aangezet, en zat nu de diverse menu’s uit te proberen.

“Hm... kijk, ze hebben ook een Internet-aansluiting,” bromde hij tevreden. “Alleen, wat is het password?”

Hij liet zijn handen tastend over de tafel gaan, en draaide toen het toetsenbord ondersteboven. Aan de onderkant zat een geel plakkertje.

“Kijk, het is ook overal hetzelfde.” Hij zette het toetsenbord weer neer, tikte het password in, en niet veel later verscheen het openingsscherm. “Kijk, dat noem ik nou gratis Internet!”

Bruins glimlachte, maar ineens schoot hem iets te binnen.

“Luuc, kijk eens of je Buitenlandse Zaken aan de telefoon kan krijgen, afdeling Immigratie. Ik heb gisterenavond gesproken met de heer Tegel. Die kon via Internet aanvullende informatie aan ons doorgeven.” Bruins legde hem in korte trekken de zaak uit.

Van Dam knikte, greep de telefoon, en niet veel later zat hij, de hoorn tegen de schouder geklemd en met de handen op het toetsenbord, druk te bellen. Bruins zag de schermen voorbij flitsen, terwijl zijn brigadier de meest duistere computertermen uit zijn mond liet rollen.

De inspecteur sloeg het loodzware MAMBA-dossier open en begon te lezen. Als eerste maakte een kleurenbrochure uitgebreid melding van de zegeningen die Fried Air de wereld in het algemeen, en het bedrijfsleven en de politiek in het bijzonder, reeds had bezorgd. Men kon het zo gek niet bedenken, of het kon wel worden gereorganiseerd, waar ook ter wereld, zo luidde de boodschap.

Daarna volgden enige inleidende offertes, waarin bedragen werden genoemd die hier niet vermeld kunnen worden in verband met de beperkte breedte van het papier.

Complexe overzichten van de te volgen strategie volgden. Bruins zag grafieken, schema's, organisatiematrices, en ongehoord ingewikkelde pijlenschema's en diagrammen, waarbij het uiterste van het spreadsheet-programma was gevergd: staafdiagrammen, taartpunten, met lijnen, met stippeltjes, met lijnen én stippeltjes, driedimensionaal, in kleur, gekanteld. De als toelichting bedoelde bijgaande tekst bleek onleesbaar, merkte Bruins. Hij bladerde verder. Niet alleen de strategie van Fried Air mocht er wezen, ook de medewerkers werden met de uiterste zorg geselecteerd. Bruins schoof naar het puntje van zijn stoel, want in het dossier bleken de CV's van de diverse Fried Air-medewerkers te zitten.

Bruins haalde een verse bolknak te voorschijn, stak er de brand in en las geconcentreerd de internationaal gekleurde levenslopen van de diverse reorganisatiedeskundigen. Zijn mond viel open van verbazing, want al lezend zag hij ineens de hele zaak glashelder voor zich... Kon het zo zijn gegaan?

Hij vouwde een aantal bladzijden ter markering aan een hoekpunt om en keek de kamer rond, terwijl zijn brein koortsachtig de stroom aan informatie verstouwde en er een volgorde in trachtte aan te brengen.

Hij zag dat Van Dam zijn stoel iets naar achteren had geschoven om de muis makkelijker over het blad van het bureau te kunnen schuiven. De blik van de inspecteur dwaalde van de rug van de brigadier naar het helder oplichtende beeldscherm. Een beeld verdween, waarna langzaam, in kleine horizontale lagen, door de computer een nieuw plaatje werd opgebouwd. Blijkbaar nam de afbeelding nogal wat geheugenruimte in beslag.

Bruins staarde gebiologeerd toe; hij voelde dat er iets belangrijks ging komen. Ook Van Dam zweeg en keek toe.

Laag voor laag zagen ze de enorme gestalte van dictator Erdal II, tiran van San Christobal, in beeld verschijnen. Zijn parelgrijze, met rode biezen afgezette uniform ging verscholen onder een dikke laag medailles, onderscheidingen, ordeteken, grootkruisen, en enige uitbundig gekleurde sjerpen. Vangsnoeren met rode kwasten completeerden het geheel. De militaire pet was beladen met goudgalon; een in zilver uitgevoerde mamba krulde zich rond de blauwe bies die de pet omgaf.

Voor zover de ruimte rond de Afrikaanse dictator het nog toeliet, dromden hofdignitarissen, generaals en ministers om hem heen. Op de achtergrond stonden enige figuren in burger; het waren blanken, zag Bruins vanuit de verte.

Hij stond langzaam op, liep op de PC toe en bukte zich om het onderschrift te kunnen lezen.

“His Majesty Erdal II, dictator of San Christobal, surrounded by members of the C.U.B. (the Christobalian Union of Brownworkers), just after the succesfull reorganisation of his secret police and armed forces. This rough reorganisation was executed by some experienced ...”

Bruins boog zich nog wat dieper naar voren om de tekst beter te kunnen lezen. Zijn blik dwaalde langs de figuren die vaag op de achtergrond zichtbaar waren, en bleef hangen bij één gezicht in het bijzonder.

Hoofdstuk 6. Voedertijd

Het was even na twee uur ‘s middags die zelfde dag dat in het directievertrek op de 45e etage inspecteur D.J. Bruins van de Rotterdamse politie (“Death Squad”) een faxbericht overhandigde aan de tegenover hem gezeten professor Balthasar Graftschedel. Naast diens nietige gestalte zat, bij wijze van contrast, de zwaargebouwde brigadier L. van Dam. “Van de lijkschouwer van het St. Franciscusziekenhuis,” zei Bruins. “De dood van meneer Van Sneek is veroorzaakt door slangengif! Men heeft er een expert bijgehaald, en zo goed als zeker is het een mamba geweest! Nou u weer! Het ziet er tòch naar uit dat het uw troeteldier is geweest. We moeten hem vinden, en wel onmiddellijk. Vandaag nog! Hoe staat het met die vallen of fuiken die u zou regelen?”

“Ik begrijp er absoluut niets van,” stamelde de hoogleraar, met een zakdoek zijn voorhoofd bettend. “Menno is een uitgesproken verlegen dier... Het moet deze vreselijke kantooromgeving zijn die hem agressief heeft gemaakt, een andere verklaring heb ik niet. En wat die fuiken betreft, die worden over een uurtje gebracht. Maar inspecteur, ik blijf erbij dat de dood van die ongelukkige meneer Ratelhorst een andere oorzaak gehad moet hebben. Die dosis was zó enorm, daar zouden wel dertig mamba’s voor nodig zijn geweest.”

Bruins gaf niet meteen antwoord. Want Graftschedel had gelijk. Ratelhorst was zonder twijfel vermoord. De enige fout die de moordenaar had gemaakt was nu juist die veel te zware dosis gif geweest. Hij beseftte dat er zeer waarschijnlijk nog meer slachtoffers zouden vallen als hij niet snel ingreep.

Maar eerst die slang! Zolang die niet was gevonden liep letterlijk iedere klerk hier gevaar.

Op dat moment werd er krachtig op de deur geklopt, en eer de inspecteur “Binnen” had kunnen roepen verscheen de massieve gestalte van drs. C. van Dinskitsteren (algemeen directeur) op de dorpel.

“Heren! Kunt u onmiddellijk meekomen? U ook, professor! De slang is gevonden!”

Als één man schoten Bruins, Van Dam en prof. Graftschedel overeind en stormden achter Van Dinskitsteren aan naar de lift.

“Waar... waar hebt u...” hijgde de geleerde, terwijl de liftdeuren zich achter hen sloten.

“Hij is in het Bedrijfsrestaurant,” zei de topmanager kort. “In de keuken, om precies te zijn. De kok heeft hem ontdekt, maar durft uiteraard niet in zijn buurt te komen. Ik hoop dat u weet hoe u hem moet aanpakken om hem ASAP (*as soon as possible* – managersuitdrukking) buiten dit gebouw te krijgen!”

Binnen enkele seconden had de HSL (hoge snelheidslift) de derde verdieping bereikt en het gezelschap betrad de keuken, waar André, de kok, hen opwachtte.

”Daar ligt-ie,” fluisterde hij, naar een verre hoek achter het aanrecht wijzend. “Zo te zien slaapt hij. En dat is geen wonder.”

“Wat bedoelt u?” vroeg Bruins, en de kok wees op een grote braadslee. “Kijkt u maar: een uurtje geleden had ik honderd ballen gehakt gebraden en daar in die grote pan op het aanrecht laten staan. Ik ben weggegaan om koffie te dinken, en toen ik terugkwam was die hele pan leeg! Alles schoon op. Wie kon dat gedaan hebben? En toen zag ik dat beest daar volgevreten liggen! Ik schrok me ongelukkig, maar hij is van al dat gehakt, denk ik, zo lodderig geworden dat hij nu als ‘n blok ligt te pitten. Natuurlijk heb ik toen meteen het alarmnummer gebeld.”

De heer Van Dinskitsteren loosde een kilometers diepe zucht.

“Hoe is het mogelijk! Gevangen dankzij honderd Metropool-gehaktballen! Dat is de eerste keer dat ik het meemaak dat er een levend wezen is die die dingen lekker vindt!”

“Ik krijg er anders nooit klachten over,” merkte André gepikeerd op. “Als u er trouwens prijs op blijft stellen om die overdreven luxueuze lunches van u op tijd op uw kamer uitgeserveerd te krijgen, dan moet u vooral zo doorgaan!”

Van Dinskitsteren, niet gewend aan tegenspraak van de normale camarilla van LBB-leden om hem heen, keek de kok sprakeloos aan, en deed er toen het zwijgen toe. Het personeelsverloop was toch al veel te groot.

Inmiddels had professor Grafschedel een paar rubber handschoenen tevoorschijn gehaald en was omzichtig naar het afgrijselijke reptiel toegeslopen.

“Ach Mennootje toch... Ben je weer terecht? Waar was je toch?” lispelde hij, en liet zich op zijn hurken zakken. Hij greep de mamba vlak achter de kop en tilde hem op.

“Nou, fijn,” bromde Bruins. “Ik zie dat u weet hoe u met dat ondieer moet omgaan. En hoe zit het nou met die giftanden? Kunt u zien of hij die nou wel of niet nog heeft?”

De zoöloog trok voorzichtig de muil van het monster open en werd knalrood.

“Achach! Had ik me daar vergist!” Hij lachte moeilijk. “Laat-ie ze nou tòch nog hebben. Nu, ik dacht heus...”

“Wàt!?” riep de directeur Van Dinskitsteren toornig. “Ongevaarlijk hè? Ik hoor het u nog zeggen! Pak u weg, meneer! Ga heen met dat verschrikkelijke kreng van een beest!”

Bruins wendde zich tot Van Dam.

“Loop jij even mee met de professor tot hij buiten is, Luuc. Pas op dat niemand in zijn buurt komt. Houd hem in het oog tot hij goed en wel in zijn auto zit en vertrokken is.”

Hij bleef de Crooswijkse zoöloog met zijn troeteldier en zijn gespierde escorte nakijken tot ze de roltrap hadden bereikt.

“Pfff!” Van Dinskitsteren wuifde zich koelte toe. “Gelukkig! Die is weg. Een pak van mijn hart. Wat een ellende. En het heeft dus twee voortreffelijke medewerkers gekost.”

“Het spijt me,” zei Bruins somber, “maar ik ben bang dat de slang in elk geval met de dood van Ratelhorst niets te maken heeft gehad. Er loopt hier ook nog een menselijk reptiel rond, meneer Van Dinskitsteren. En die is nog veel gevaarlijker dan die mamba.”

“Tja... daar had ik even niet meer aan gedacht,” mompelde de ander. “En wat nu? Heeft u al een spoor? Vermoedens wie het zou kunnen zijn?”

“Ik heb inderdaad wel enige aanwijzingen,” zei Bruins. Er was hem iets te binnen geschoten.

“Weet u wat? Kunt u een vergadering beleggen met alle betrokkenen bij het MAMBA-project? Dat zou heel verhelderend kunnen werken. Niet alle problemen zijn tot nu toe voldoende aan het licht gekomen. We moeten alles eens uitpraten. Ik zelf zal ook een verklaring afleggen. Laat eens zien...” Hij keek op zijn horloge.

“Straks om vijf uur. Zou dat kunnen?”

“Natuurlijk!” riep Van Dinskitsteren. Hoop blonk in zijn ogen. “Ik laat ze meteen allemaal waarschuwen. Iedereen zal er zijn, daar zorg ik voor. Zin of niet. Om vijf uur in de grote vergaderzaal, inspecteur! Tot straks.”

Hoofdstuk 7. Escalatie

Teruggekeerd op de 45^e etage stond Bruins op het punt zijn kamer weer te betreden toen van de andere kant de grote automatiseringsdeskundige van Metropool IJsbrand Kluft op hem af kwam stevenen.

"Ah inspecteur! Sorry als ik stoer, maar ik zou u even willen spreken... Over Ratelhorst. Ik heb net gehoord dat de slang terecht is, maar er zijn misschien nog andere dingen aan de hand, heb ik zo'n idee. Hebt u even tijd?"

"Zeker," zei Bruins. "Iedere informatie is welkom. Weet u wat? Ik haal even koffie bij de automaat. Neemt u maar alvast plaats. Melk en suiker?"

"Ja graag. K 3-1-3," zei Kluft. "Hm, pardon, ik bedoel: sterke koffie met weinig melk en veel suiker, alstublieft."

Bruins liep de gang uit naar de koffieautomaat, waar hij nog enkele minuten geduld moest hebben, aangezien er nog een meisje voor hem bezig was een enorm draagrek geheel met bekertjes koffie en thee te vullen.

Tenslotte was ook het laatste bekertje vol, en kon de inspecteur zijn gang gaan. Voorzichtig schreed hij met twee volle bekers terug naar zijn kamer, waar Kluft, achter zijn bureau gezeten, op hem wachtte.

Tot zijn verbazing merkte hij dat Klufts hoofd naar voren was geknikt. Hij leek in slaap gevallen. Bruins fronste het voorhoofd. Zo lang was hij toch niet weggebleven? Had de man een zware ochtend achter de rug? Hij kuchte.

"Hm. Koffie, meneer Kluft! U schijnt het nodig te hebben."

Kluft gaf geen antwoord. Bruins zette de koffie neer. Hij voelde plotseling zijn hart in zijn keel kloppen. Voorzichtig raakte hij de ander bij de schouder aan.

Langzaam gleed Kluft opzij. Zijn gezicht was afschuwelijk vertrokken in een starre doodskramp. In zijn nek zat een klein wondje.

Ontzet kwam Bruins overeind. Nu was er in ieder geval geen twijfel meer mogelijk: moord! De mamba was immers gevangen. En het was minder dan een minuut geleden gebeurd, dus de dader kon niet ver weg zijn! Hij trok zijn revolver tevoorschijn en snelde de gang op. In de verte hoorde hij het pingeltje van de lift, die zich aan het einde van de gang in een afgezonderde hoek bevond. Als hij snel was...

Hij sprintte wat hij kon, doch nu gebeurde er iets waar hij in de verste verte niet op gerekend had. Er klonk een donker, bolderend geluid, gevolgd door een doffe klap. Wat was er gebeurd? Zware tussendeuren waren uit het verborgene tevoorschijn geschoten en blokkeerden de doorgang. Ook de gewone glazen deuren halverwege de gang bleken te zijn dichtgeslagen.

Bruins prevelde iets ondrukbaars. Hij begon aan de zware schuifdeur te sjoeren in een poging om hem open te trekken, wat na de nodige inspanning lukte. Erachter bleek het liftportaal te liggen, dat aan de andere zijde door een identieke schuifdeur eveneens was afgesloten. Wat nu? Had zijn prooi de lift genomen of was hij via de andere schuifdeur ontkomen? De inspecteur drukte op het liftknopje, maar dat had geen effect. "Zeker brandalarm," dacht hij. "Dan gaan die deuren natuurlijk automatisch dicht... Maar als die liften het niet doen dan moet die kerel hier nog in de buurt zijn!"

Hij wurmde zich langs de andere schuifdeur en stond voor een gewone, dichte deur, waarachter zich een trappenhuis bleek te bevinden. Hij keek naar beneden, zag niets, maar hoorde, ver in de diepte, het geluid van rennende voetstappen.

Razendsnel draaide de inspecteur zich om, rende, de revolver nog in de aanslag, een belendende afdeling op en greep daar de eerste de beste telefoon.

"Vlug! Het alarmnummer!" beet hij de eigenaar van het toestel, een zekere Bertus Zoutkamp, toe, die druk aan het werk was.

"Sterretje vijftig," mompelde deze, zonder zelfs maar op te kijken.

"Dank u," zei de speurder. "Ja, hallo! U spreekt met Bruins! Politie! Kunt u onmiddellijk maatregelen nemen om te voorkomen dat ook maar iemand het gebouw verlaat?... WAT!?!?... Niets mee te maken! Verbindt u mij door met het hoofdbureau van politie. Maakt u voort, ja? Het is een kwestie van leven of dood!"

Hij trommelde op Zoutkamps bureau, die nu voor het eerst even opkeek.

"Lukt het?" vroeg hij terloops.

"Ze zegt dat het moeilijk gaat, omdat er juist een grote verhuisoperatie gaande is," snauwde Bruins, zwetend van agitatie. "Dat zullen we nog eens zien! Ja, hallo! Den Butter? Met Bruins! Verbind me meteen door met hoofdcommissaris Berestein!"

"Oh ja, eh... Hm. Hij zit aan een nogal uitgelopen lunch, inspecteur. Is het dringend?"

"SCHIET OP!" brulde Bruins. "Roep hem op! Bel z'n mobiele nummer, weet ik veel, maar snel, anders hoeft het niet meer!"

Er klonken allerlei klikken, olijke piep- en fluittonen, en zelfs een paar flarden muziek, met zang van Frans Bauer. Bruins dacht even dat hij krankzinnig zou worden, maar daar had je de commissaris.

"Hallo Dick!" klonk het met volle mond. "Heb je al iemand gearresteerd?"

De inspecteur dwong zich tot kalmte. "Ik had hem bijna op heterdaad betrapt, commissaris! Maar vlug! Hij is nu op weg dit gebouw te verlaten. Ik heb versterking nodig! Hij bevindt zich nu in het trappenhuis, op weg naar beneden... Maar hij heeft nog minstens dertig verdiepingen te gaan, want de liften doen het niet. Dus hij heeft nog wel zo'n tien minuten nodig om beneden te komen. In die tijd moeten we de uitgangen geblokkeerd hebben. Dus als u nu meteen..."

"Ah natuurlijk! Blokkade! De buurt afzetten! Grootscheepse maatregelen!"

Bruins wist dat Berestein daar gek op was, wat hem meestal nogal irriteerde. Hij gaf de voorkeur aan een wat subtielere aanpak. Maar in dit geval moest Berestein zich maar eens uitleven.

"Precies commissaris! En wel onmiddellijk!"

De stem van zijn meerdere sloeg over van vreugde.

"Komt voor elkaar, Dick! Ik zet de boel in beweging! Succes daar, verder!"

Bruins verbrak de verbinding. Wellicht waren de maatregelen die Berestein ongetwijfeld op dit moment aan het nemen was wat erg grootschalig, maar dat moest dan maar eens een keer. Er mocht onder geen beding ook maar iemand het gebouw uit. Als hij de moordenaar vandaag nog wilde grijpen mocht hij niet het risico lopen dat de schurk zich uit de voeten maakte en naar een ver land uitweek. Hij moest er zeker van zijn dat de vent in het gebouw was en bleef. Hij wachtte vol ongeduld, en ja hoor, binnen een minuut klonken van buiten reeds de eerste sirenes.

Een gedetailleerde beschrijving van de hierna volgende gebeurtenissen valt eigenlijk buiten het bestek van dit verhaal. Verwezen zij naar de journaalbeelden van TV Rijnmond die ieder zich nog wel zal herinneren: hoe een enorme politiemacht, ondersteund door de ME met overvalwagens en pantservoertuigen en eenheden van mariniers en valschermjagers, een ondoordringbaar cordon rond het gebouw van Metropool Verzekeringen legde, daarbij al het verkeer tot in de verre omtrek, van Beukelsdijk tot Hofplein, onmogelijk makend. Op de daken der omringende kantoorreuzen en het pand der N.V. Vereenigde Zeepziederijen wemelde het van de scherpshutters. Helicopters hingen boven het hoogste platform van het gebouw en F-16 straaljagers kwamen met oorverscheurend motorgebrul laag overvliegen. Het waren uren om nooit te vergeten.

Maar de medewerkers van Metropool bleven onder deze extreme omstandigheden toch gewoon aan het werk. Want de achterstanden waren en bleven gigantisch.

"We hebben nu eenmaal," zo verklaarde later een accountmanager, bestuurslid van de Landelijke Bond van Bruinwerkers (LBB) ernstig voor het Bedrijfsjournaal, "een resultaatgerichte bedrijfscultuur. En we blijven persoonlijk resultaatverantwoordelijk. Een goede zaak!"

Het was ruim een uur later dat Bruins met grimmige voldoening uit zijn raam neerkeek op de totaal ontwrichte Rotterdamse binnenstad. Hij had besloten de oplossing van deze macabere zaak te forceren. Daartoe was nodig dat hij de zekerheid had dat de dader niet uit het gebouw weg kon. Dat was nu in elk geval bereikt. Het hele personeel, dat gisteren noodgedwongen een dag buiten het gebouw had doorgebracht zonder naar binnen te kunnen, bevond zich thans in de omgekeerde situatie: men zat binnen en kon niet naar buiten.

De inspecteur wendde zich van het raam af en stak een sigaar op. Zware rookwolken producerend verzonk hij in gepeins. Zijn gedachten gingen naar de komende vergadering, straks om vijf uur. Tegenover Van Dinskitsteren had hij laten doorschemeren dat hij een verdachte op het oog had. Maar in feite had hij slechts een vage aanwijzing. De rest was giswerk. Straks, in die vergadering, wilde hij te weten komen wat er nu allemaal aan de hand was, met o.a. dat MAMBA-project, dat vreemde adviesbureau Fried Air, en dan was er nog dat idiote TelKwel... Allemaal dingen die er toe bijdroegen dat gewone kantoorklerken hier geen leven hadden... Nou ja, dat was misschien wat overdreven, maar klaarblijkelijk waren er geheimzinnige machten in dit gigantische concern aanwezig die verhinderden dat men normaal zijn werk kon doen. Van De Graedt Van Visch had hij gehoord, dat Metropool een groot aantal beroepsverhuizers in vaste dienst had, die niets anders deden dan constant de ene afdeling na de andere te verplaatsen naar een andere etage. Al vele jaren was dit eigenaardige gedoe gaande, en iemand die langer dan zes maanden op dezelfde plek zat was een bezienswaardigheid.

Bruins schudde het hoofd. Of hij ook dit zou kunnen oplossen was de vraag. Enfin, dat was, goed beschouwd, zijn taak niet. Hij moest alleen maar een moordenaar zien te grijpen, teneinde hem voor de rest van diens leven op water en brood te laten opkluisteren!

Zijn gedachten werden onderbroken door het gerinkel van de telefoon.

"Als het wéér TelKwel is..." siste de inspecteur tussen zijn tanden en nam op. "Met Bruins! Death Squad!"

Maar het was de receptie. Bij het politiecordon voor de hoofdingang had zich een bezoeker gemeld. "Een Amerikaan," aldus de dienstdoende adjudant. "Hij wil de heer Van Dinskitsteren spreken over Fried Air, zegt-ie. Mogen we hem doorlaten?"

Bruins dacht snel na. "O.K. Stuur hem naar de derde verdieping. Daar zal ik hem zelf opwachten."

Hij begaf zich naar beneden en wachtte bovenaan de roltrap tot hij de bezoeker opwaarts zag komen. Een lange, magere man, in een donker pak, wat hier niet zo opvallend was. Echter wel opvallend was de breedgerande cowboyhoed die de onbekende droeg.

De man was intussen op de derde verdieping gearriveerd en kreeg Bruins in het oog.

"Hello," groette hij. "Mr. Van Dinskitsteren, I suppose?"

Hij overhandigde de inspecteur een business-card.

"J. Curtis Hutchinson, van T.T.S. Consultancy, Dallas.... United States," voegde hij er, volkomen overbodig, aan toe.

"Aangenaam," zei Bruins in zijn beste Engels, en pogend er een knauwend Amerikaans accent aan toe te voegen. "Ik ben Van Dinskitsteren niet, maar inspecteur van politie. Lieutenant Death Squad Rotterdam City, om precies te zijn! Ik weet niet of mr. Van Dinskitsteren u

momenteel kan ontvangen, want zo direct is er een belangrijke vergadering, waar ik trouwens zelf ook bij moet zijn."

"Politie?" De Amerikaan keek hem achterdochtig aan. "U bent toch niet hier vanwege het MAMBA-project? Of vanwege Fried Air?"

"Ja, nou... min of meer," zei Bruins verbaasd. "Er is hier iemand vermoord; maar wie bent u dan, als ik vragen mag? Hebt u iets met Fried Air te maken soms?"

"Sure! Ik ben hier namens T.T.S., de Texas Trouble Shooters. Wij controleren de activiteiten van Fried Air. No cure, no pay! Als ze falen bij de uitvoering van een opdracht worden ze door ons geliquideerd. No mercy. Time is money, and business is business!"

"Wacht eens..." zei Bruins, bij wie plotseling iets begon te dagen. U bedoelt: als die boys van Fried Air hier dat MAMBA-project laten mislukken, dan wordt hun bureau ontbonden?"

"Niet alleen hun bureau," zei Hutchinson, een bonk kauwgom uit zijn mond halend en achter zich over de ballustrade werpend. "Ik ben hier niet alleen, lieutenant! Zo direct verwacht ik mijn associates: Norman P. Kowalski, Joe McCahill en "Red" Milton Rebozo! Allemaal bekwame, maar keiharde zakenlui. Dus ik hoop voor Fried Air dat ze een goed verhaal hebben. Want anders..." Hij stak zijn duim omlaag.

"Juist, ja..." zei Bruins langzaam. Verschillende stukken van de legpuzzel zag hij in gedachten op hun plaats vallen, en op dat moment meende hij te weten wie Ratelhorst en Kluft had vermoord.

"Luister, mr. Hutchinson. Ik ben blij u gesproken te hebben. Hier beneden, om de hoek, is een bar. Als u daar even een uurtje of zo kunt wachten op kosten van Metropool Verzekeringen, laten we zeggen tot een uur of zes... Dan is de vergadering afgelopen, en zal ik zorgen dat de mensen van Fried Air tot uw beschikking staan."

"All right! Six o'clock sharp!" bevestigde de ander, zich omdraaiend en op de roltrap in benedenwaartse richting stappend.

Bruins keek hem met bonzend hart na. Nu ging het gebeuren. Hij begaf zich naar de lift, op weg naar de

ONTKNOPING.

“Thou art the man!”

Edgar Allan Poe, Tales

Hoofdstuk 8. Ontknoping

Later, toen het MAMBA-project door de historici als "de laatste grote bok van de twintigste eeuw" in de annalen van Rotterdam Metropool Verzekeringen was genoteerd, zou Bruins zich realiseren dat de beroemde vergadering van dinsdag 21 december 1999 niet alleen befaamd zou blijven in de geschiedenis van Metropool Verzekeringen, maar ook voor hem persoonlijk onvergetelijk zou blijven. Vaak zou hij er nog aan terugdenken als een gelegenheid waar hij de dood van nabij in de ogen had gezien.

Gezeten op de voorzittersstoel, naast Van Dinskitsteren, keek hij rond. Alle dramatis personae waren aanwezig: John T. Van der Kuylen met zijn assistent Floris-Jan ter Decksel van Bureau Fried Air, de heren Alblas, Klots en d'Aspremont, Fokkelien Dorpsma, en natuurlijk Boudewijn de Graedt van Visch; ook was er niemand minder dan Wibo Torencraay, OR-lid namens de LBB, de Landelijke Bond van Bruinwerkers.

Laatstgenoemde werd door Bruins apart verwelkomd. Het was de eerste keer dat hij deze machtige figuur binnen het concern ontmoette.

Alvorens plaats te nemen had Torencraay alle aanwezigen van een bloknoot en een balpen voorzien, en telefonisch voor thee en koffie gezorgd. Voor de kaderleden Van Dinskitsteren en Van der Kuylen schonk hij de koffie persoonlijk in, wat hem weer enige welverdiende complimenten opleverde.

Bruins sloeg dit met enige argwaan gade, maar niemand leek het ongewoon te vinden.

"Wat is uw functie ook alweer, meneer Torencraay?" vroeg hij. "Behoort u tot het management?"

"Ik ben Assistent Manager Financial Accounting Policies en Planning & Control Engineering," antwoordde de Bruinwerker, wat de inspecteur weinig wijzer maakte. "Ik werk hier al bijna tien jaar, en wil van de gelegenheid gebruik maken om even te zeggen dat Metropool Verzekeringen een fantastisch bedrijf is, dat terecht een leadpositie inneemt op verzekeringsgebied. Oorzaak daarvan is voornamelijk de bekwame en ver-vooruitziende leiding van dit bedrijf EN de enthousiaste medewerkers, die het hier (dat weet ik zeker) allemaal zonder uitzondering enorm naar hun zin hebben. Dat komt natuurlijk niet in de laatste plaats door de constante en deskundige *coaching* door onze leidinggevenden, en hun voortdurende bemoedigende en stimulerende optreden, zonder dat ze zich – en dat is het prachtige – op een voetstuk plaatsen. De mens staat hier centraal. Dat mag ook wel eens gezegd worden!"

Van Dinskitsteren glimlachte gevlaid.

"Dank u," zei Bruins. "Dat was buitengewoon verhelderend. Ik krijg nu alleen 'n beetje typische smaak in mijn mond. Die koffie van u komt goed van pas."

Hij liet zijn blik over de andere aanwezigen glijden.

"Welkom, dames en heren. De afgelopen dagen hebben hier enerverende gebeurtenissen plaatsgegrepen: een ontsnapte gifslang, waardoor het personeel een dag buiten in de stromende regen heeft gestaan, en drie betreurenswaardige sterfgevallen. De slang is inmiddels weer gevangen, dank zij een pan met gehaktballen. Helaas was dat te laat voor meneer Van Sneek. Ik ken hem nog uit het roemrijke verleden van de RVS. Hij is in het

harnas gestorven, juist toen hij alle tarieven, die naar een rentevoet van 3% waren omgerekend, weer terug naar 4% zat te berekenen!"

Hij zweeg even, teneinde iedereen de gelegenheid te geven de onvergetelijke ex-RVS coryfee in stilte te herdenken.

Toen hernam hij: "Wat nu de dood van de heren Ratelhorst en Klufth betreft is de zaak ernstiger. Zij stierven weliswaar aan iets wat er uitzag als een slangenbeet, maar we weten inmiddels dat de slang hier vrijuit gaat. Voor zover u het nog niet weet kan ik het u nu definitief zeggen: Het was moord!"

Na dit laatste woord liet Bruins een korte stilte vallen, teneinde de dramatische werking te verhogen.

"Moord!" herhaalde hij. "Een zeer vernuftig bedachte, en koelbloedig uitgevoerde moord. Iemand binnen dit concern wilde Joachim Ratelhorst en IJsbrand Klufth doden, om redenen die ik u straks zal uiteenzetten. Deze man besloot daartoe gebruik te maken van de aanwezigheid van een levensgevaarlijke gifslang, en de moorden zodanig te plegen dat het er de schijn van zou hebben dat de slang de schuldige was.

Hij besloot een methode te gebruiken die hij afgekeken had van de Indianen in Zuid-Amerika, die hun slachtoffers doden met giftige pijltjes, die met een blaaspijp worden afgeschoten. Met die methode, en het te gebruiken gif, was hij zeer goed op de hoogte. Hij had bovendien een jaar in het Centraal-Afrikaanse San Christobal doorgebracht en daar zijn kennis op het gebied van gifslangen verder verfijnd. Door bovendien zelf als hobby een tijdlang slangen te houden had hij een voorraad slangengif kunnen aanleggen die hij thuis in diepvriestoestand bewaarde. Zo ontstond een werkelijk geniaal idee om een moord te plegen zonder sporen achter te laten: slangengif, enigszins met water verdund, maar toch nog zeer krachtig, gegoten in de vorm van een dun pijltje, en bevroren. Zo'n giftige ijssplinter kon dan met een eenvoudig blaaspijpe op het slachtoffer worden afgeschoten!"

"Bevroren gif?" vroeg Van Dinskitsteren verbijsterd.

Bruins knikte. "Geen twijfel mogelijk," zei hij. "Als men door zo'n pijl is geraakt smelt er onmiddellijk voldoende gif om de dood te veroorzaken... zeker als het slachtoffer ook nog eens over het wondje wrijft. Hij sterft meteen, en er zijn geen sporen!

Zo is de dader te werk gegaan. Hij zorgde ervoor dat de mamba uit zijn terrarium kon ontsnappen, en in de opschudding die dat veroorzaakte, waarbij het hele gebouw werd ontruimd, wandelde hij onopvallend de kamer van meneer Ratelhorst binnen, schoot een gifpijl af, en vertrok weer, de deur achter zich dichttrekkend. Het was bij elkaar het werk van slechts enkele seconden."

"Ja, maar..." riepen Van Dinskitsteren en De Graedt van Visch gelijktijdig. "Wie was het...? En waarom?"

"Waarom? Dat komt zo direct," zei Bruins, die tot het uiterste op zijn hoede was, want hij had al gezien dat een der aanwezigen langzaam een sigarettenkoker tevoorschijn had gehaald, en er nu, ogenschijnlijk bedaard, een sigaret uitnam. Hij wist dat hij in acuut levensgevaar verkeerde, maar verloor zijn kalmte niet.

"En u vraagt: wie? Wel, het is een van de hier aanwezigen!"

Plotseling was er een revolver in zijn hand.

"Zit heel stil, Ter Decksel! Doodstil! En laat die sigaret vallen. Laat vallen of ik schiet!"

Sigarettenkoker en sigaret gleden uit de vingers van Floris-Jan ter Decksel, en langzaam gingen zijn handen omhoog.

Achter zijn stoel rees de enorme gestalte van brigadier L. van Dam op. Twee handen als kolenschoppen grepen de Fried Air medewerker bij diens kleding en sleurden hem uit de stoel omhoog. Het volgende moment incasseerde de ellendeling een muilpeer die hem met de snelheid van een straaljager in een hoek van het vertrek deed vliegen, waar hij bewegingloos bleef liggen.

Bruins herademde. "O.K. Van Dam. Je had hem eigenlijk niet buiten westen hoeven te slaan, maar enfin, kwaad kan het ook niet. Voer hem nu maar af, als je wilt."

"Ik zal hem veilig opbergen," zei de brigadier opgewekt. Hij grinnikte. "Dit soort dingen leer je niet op een workshop. Dit was een staaltje van mijn eigen hand-out!"

Hij legde Ter Decksel de handboeien aan, en wierp de hulpeloze als een baal wasgoed over zijn schouder. Bij de deur keerde hij zich nog even om. "Prettige avond verder, jongelui!" en was verdwenen.

Bruins keek rond. Het was duidelijk dat de aanwezigen nog niet van de schrik bekomen waren. De consternatie om deze onverwachte en gewelddadige loop die de gebeurtenissen plotseling genomen hadden stond op aller gezicht te lezen. Fokkelien Dorpsma zag wit als een doek. Van Dinskitsteren leek last van ademnood te hebben en ook de anderen, behalve d'Aspremont, verkeerden in verschillende staten van ontzetting. De blik van Bruins bleef tenslotte rusten op Wibo Torencraay. Hij knikte hem welwillend toe.

"Als u een goede beurt wilt maken..."

"Natuurlijk, inspecteur," zei de bruinwerker gretig.

"Haalt u dan koffie voor ons allemaal. Voor mij zwart met suiker."

"Ziezo," vervolgde hij, terwijl Torencraay wegsnelde. "Nu is het moment gekomen om een nadere verklaring af te leggen. Die ben ik u wel schuldig. Maar eerst even dit."

Hij bukte zich en raapte de sigarettenkoker en de sigaret op die Floris-Jan ter Decksel op de grond had laten vallen. Hij stak de sigaret omhoog.

"Van plastic!" verklaarde hij. "Het is een blaaspipje. Het gifpijltje zit er al in. Het scheelde een haartje of hij had me te pakken gehad." Hij schoof sigaret en koker in een zakje van cellofaanpapier.

"Het interesseert u wellicht hoe ik erbij kwam Ter Decksel te verdenken. Een belangrijke aanwijzing kreeg ik gisterenavond, toen ik er achter kwam dat hij stage had gelopen in San Christobal. Ik zag hem samen met Erdal II op een foto. In San Christobal wemelt het van de slangensoorten. Vooral mamba's. Daar moet zijn belangstelling voor die weerzinwekkende beesten ontstaan zijn.

Om te begrijpen waarom Joachim Ratelhorst en IJsbrand Kluft zo nodig om het leven moesten worden gebracht is het nodig even precies de situatie hier bij Metropool te analyseren, al valt dat niet mee. De meeste medewerkers, en zelfs kaderleden, kunnen tegenwoordig nog nauwelijks volgen wat er allemaal gebeurt. Maar in grote trekken komt het hier op neer: Metropool werkt met een zeer oud automatiseringssysteem, CoVer genaamd, dat onder toezicht staat (of stond) van meneer Kluft. Steeds als er nieuwe producten op de markt komen, of als er gaten vallen in de sociale wetgeving die opgevuld moeten worden, wordt er aan dat hele systeem weer een stukje aangebouwd. Het is een gigantische monstrositeit geworden, zo omvangrijk dat het eigenlijk niet meer te moderniseren valt. Dat zou minstens twintig jaar in beslag nemen, en tegen die tijd loop je natuurlijk weer hopeloos achter. Dat maakte Metropool tot een welkome prooi voor externe bureaus, die beweren voor dit probleem een oplossing te hebben. En natuurlijk: iedereen heeft externe bureaus in huis, dus wat dat betreft kwam Fried Air als geroepen.

Ze introduceerden het MAMBA-plan: Met Aftandse Middelen toch een Behoorlijke Administratie. Maar het hield niets in: alleen rapporten van duizenden pagina's waar niemand doorheen kon komen, wat ook niet de bedoeling was.

De bedoeling was uitsluitend: de directie dusdanig onder een stroom van papier te bedelven dat iedereen op den duur het spoor bijster zou raken. Verwarring scheppen! Daar ging het om. Hoe meer verwarring, hoe noodzakelijker hun aanwezigheid, nietwaar? Stel je voor dat alles in rust is, en iedereen onbekommerd aan het werk: dan is er helemaal geen Fried Air nodig! En dus luidden de adviezen: mensen verplaatsen van noord naar zuid, en van oost naar west, van de ene etage naar de andere en weer terug, de afdelingen steeds anders indelen, tot geen

sterveling meer weet waar hij aan toe is. En onderwijl maar rekeningen indienen voor miljoenen. Slechts weinigen, zeer weinigen, hadden in de gaten wat er gebeurde. En een van die weinigen was Ratelhorst. Hij is zo'n beetje de enige man in dit concern die de bovenmenselijke prestatie heeft geleverd alle rapporten van Fried Air te lezen, en werd daarom door het duo Van der Kuylen en Ter Decksel met het grootste wantrouwen bekeken. Ze besloten Ratelhorsts complete afdeling naar Assen te laten verplaatsen om hem kwijt te raken. Maar dat was niet genoeg. U moet weten: Fried Air staat zelf ook weer onder controle van een ander extern adviesbureau. Het moederbedrijf te Baltimore heeft de beruchte Texas Trouble Shooters ingeschakeld. De gevolgen moeten bepaald niet onderschat worden. Stel u voor: Ratelhorst adviseert de raad van bestuur te stoppen met MAMBA, Fried Air aan de kant te schuiven en gewoon weer aan het werk te gaan op de oude vertrouwde manier, dus zonder constant de ene reorganisatie na de andere. Dan zit Fried Air in grote problemen: niet alleen raken ze hun inkomsten kwijt, maar ook nog krijgen ze die Texas Trouble Shooters op hun nek, en die kennen geen pardon!"

Zijn blik bleef rusten op J.T. Van der Kuylen, die geheel wit was geworden.

"Het is gedaan met uw hoge sprongen, meneer Van der Kuylen," vervolgde hij op sombere toon. "Uw collega Ter Decksel heeft de zaak geprobeerd te redden door eerst Ratelhorst te vermoorden, en toen ook nog, voor alle zekerheid, de automatiseringsdeskundige Kluft, die vermoedde hoe de vork in de steel zat. Het moet met uw medeweten gedaan zijn. Nu goed, Ter Decksel zal de rest van zijn leven op ellendige wijze in een duistere kerker in een van harer Majesteits gevangenissen moeten slijten. Maar ik vraag me af of u er veel gunstiger af zult komen. Want ik kan u zeggen: De Texas Trouble Shooters staan voor de deur. Ze worden hier om precies zes uur verwacht. Dat is over vijf minuten!"

De gelaatskleur van Van der Kuylen was van bleek in asgrauw veranderd. Hij sprong overeind, en stormde naar de deur, rukte deze open...

Voor zijn neus stonden vier mannen in donkere pakken, met breedgerande Stetsons op het hoofd. Terwijl twee van hen Van der Kuylen vastgrepen trad de voorste, de Bruins inmiddels bekende J. Curtis Hutchinson, naar binnen.

"Good afternoon, ladies and gentlemen! Sorry voor deze interruptie, maar mijn collega's en ik moeten even een klein business-geschil oplossen. Er is geen reden om u daar verder mee lastig te vallen. Als u ons in de toekomst nog nodig heeft: hier is mijn kaartje."

Hij overhandigde zijn business-card aan Van Dinskitsteren en wilde zich omdraaien.

"Een ogenblik!" Bruins hield hem staande. "Wat, eh... Wat zijn jullie met meneer Van der Kuylen van plan, als ik vragen mag?"

"We gaan een ritje met hem maken," legde Hutchinson uit. "Richting Nieuwe Maas. Denk er verder maar niet meer aan, Lieutenant! Good-bye!"

En weg waren ze.

De eerste die, enige tijd later, weer sprak, was Boudewijn de Graedt van Visch.

"Een ritje maken," sprak hij met bevende stem. "Wat zou dat betekenen? Zou die Van der Kuylen iets naars gaan overkomen?"

"Geen idee. Ik ben blij dat ik niet in zijn schoenen sta," mompelde Alblas. "Wie weet verdwijnt-ie met een blok cement aan zijn voeten in de Maas."

Bruins, die toevallig precies hetzelfde had gedacht, maar dat niet hardop had durven zeggen, praatte er snel overheen.

"Dat zal toch wel meevallen? Hoop ik tenminste. Welnu, dames en heren, dat waren heel wat emoties, zo op de late middag. Maar het is nu allemaal voorbij. U zult het alleen in de nabije toekomst zonder MAMBA en zonder Fried Air moeten stellen. Ik ga rapport uitbrengen aan mijn hoofdcommissaris, de heer Berestein. Mischien wilt u nog iets zeggen, meneer Van Dinskitsteren?"

"Jawel," zei Van Dinskitsteren, die koortsachtig aantekeningen had zitten maken. "We moeten hoe dan ook onze werkzaamheden hervatten. MAMBA mag mislukt zijn, we moeten verder. Daarom zit ik nu al te denken aan een heel nieuw project onder de naam: MAMBA-Verder!" Bruins zag hoe d'Aspremont in wanhoop de blik ten hemel sloeg en zei snel: "Dan geef ik u graag het woord. Zelf ga ik even naar het toilet." Hij verliet de vergaderzaal, greep hoed en jas en maakte dat hij wegkwam.

* * *

Eenmaal buiten het kolossale gebouw gekomen liep hij over het Weena richting Hofplein. Bij het gebouw der N.V. Vereenigde Zeepziederijen wierp hij nog eenmaal een blik achterom. Torenhooftekende het silhouet van Metropool zich tegen de avondlucht af. De inspecteur loosde een diepe zucht.

"Dat was dat. Ik hoop voor die jongens die daar werken dat er nu een beetje rust in de tent komt. Daar mogen we toch wel op vertrouwen. Van reorganisaties zullen ze de eerste jaren nu wel hun bevestiging hebben!"

Op zijn gemak stak hij een sigaar op. Er zat een begin van vorst in de lucht, merkte hij tot zijn genoegen, en dat al op de eerste dag van de winter. Wellicht beloofde het zelfs een witte Kerst te worden...

De fontein op het Hofplein spoot zijn stralen krachtig in de hoogte, de Coolsingel was feestelijk verlicht, en in de verte zag hij de pyloon van de Erasmusbrug zich majestueus verheffen, een baken aan de rivier.

De beroemde speurder hield even de pas in voor het stadhuis, waar enige achtergelaten spandoeken nog herinnerden aan de protestbijeenkomst tegen Erdal II van eerder die middag, en liet het tafereel op zich inwerken: een grote, moderne stad. Een ware metropool. Hij dacht ter vergelijking aan de stad van zijn vader, het vooroorlogse Rotterdam, nu bijna 60 jaar terug, dat hij alleen van verhalen kende op enkele gebouwen als het stadhuis na. Was het er sindsdien mooier op geworden? Lelijker? Wat deed het er eigenlijk toe?

"Rotterdam, wat ze er ook van mogen zeggen: mijn stad," dacht inspecteur D.J. Bruins in een sentimentele bui.

Hij zette de kraag van zijn regenjas op, drukte zich de hoed wat vaster op de schedel, en vervolgde zonder zich te haasten zijn weg. Het was een fraaie avond, en vele sterren schitterden aan een heldere hemel.

Einde

Van de hand van dezelfde auteurs zijn verschenen:

Moord in de Kluis

(novelle – 1982)

Het Noodlot van St. Wijnandsklooster

(spookverhaal – 1983)

Drie Dode Directeuren

(assurantiethriller; RVS-trilogie deel 1 – 1984)

Foutloze Methode

(kort verhaal – 1985)

Onrust op St. Gregoria

(toneelstuk in drie bedrijven – 1986)

Het Cassandra Programma

(driedelig horrorfeuilleton – 1987)

Het Geraamte achter het Beeldscherm

(assurantiethriller; RVS-trilogie deel 2 – 1988)

Terugkeer om Middernacht

(Rotterdams spookverhaal – 1989)

Gasten op Kerstavond

(Rotterdamse kerstnovelle – 1990)

De Vloek van de Kluzenaar

(assurantiethriller; RVS-trilogie deel 3 – 1991)

Het Testament van de Tempelier

(kerstvertelling – 1992)

De Heks van Bleskensgraaf

(spookverhaal – 1993)

De Ondergang van St. Gregoria

(korte eenakter – 1994)

Het Veld van Eer

(spookverhaal – 1994)

De Herfstmoorden

(Rotterdamse thriller – 1995)

De Ruïne van de Abdijkerk

(spookverhaal – 1996)

De Terugkeer van graaf Ewout

(kort historisch blijspel voor de jeugd in drie bedrijven – 1997)

Het Graf van de Gehangene

(fantastische vertelling – 1997)

Het Portret van Sebastiaan Franken

(spookverhaal – 1998)

Het Mamba Project

(Rotterdams kantoordrama – 1999)

Kerstsprookjes voor de jeugd:

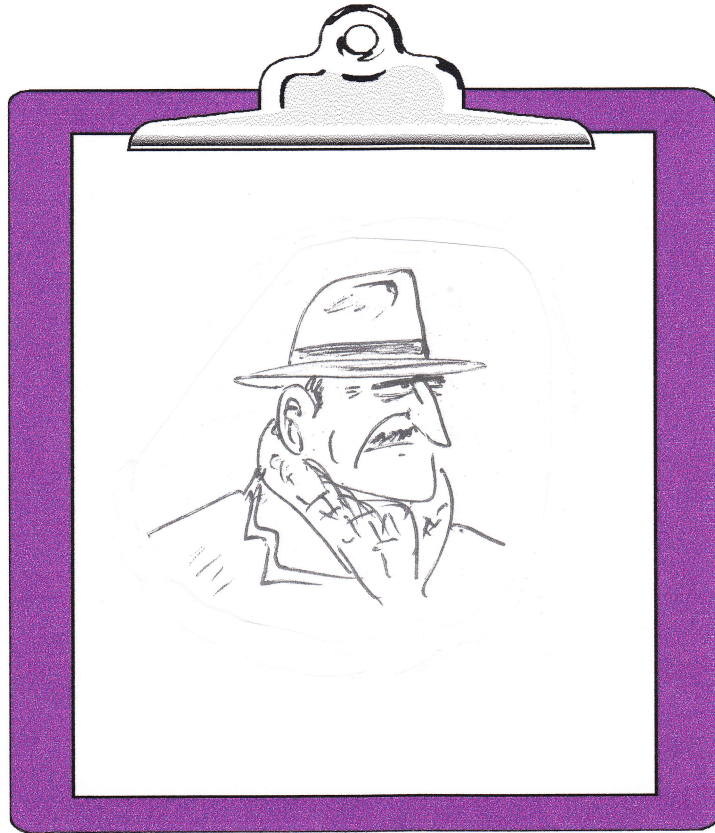
De kabouter (1995)

Juffrouw Gré (1996)

De nieuwe dwergenkoning (1997)

De herders (1998)

Het echte millennium-probleem (1999)

Inspecteur D.J. Bruins

-

Special Death Squad